

T.C.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALLARINDAKİ BİREYSEL SES
EĞİTİMİ DERSLERİNDE YER ALAN TÜRK HALK MÜZİĞİ
ESERLERİNE YÖNELİK UZMAN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

Fulya ÜNLÜ

DENİZLİ-2019

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALLARINDAKİ BİREYSEL SES
EĞİTİMİ DERSLERİNDE YER ALAN TÜRK HALK MÜZİĞİ
ESERLERİNE YÖNELİK UZMAN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Fulya ÜNLÜ

Danışman

Doç. Dr. Fatıma AKYÜZLÜER

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Bu çalışma, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: Prof. Dr. Efe AKBULUT

Üye: Doç. Dr. Fatma AKYÜZLÜER (Danışman)

Üye: Dr. Öğr. Üy. Mehmet Yiğit ERSOYDAN

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 10/07/2019
Tarih ve 29/26 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ
Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Fulya Ünlü

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanmasında doğrudan katkısı olan sevgili danışmanım Doç. Dr. Fatıma AKYÜZLÜER'e, araştırmanın tüm aşamalarında yardımını esirgemeyen, görüş ve önerilerinden yararlandığım, Dr. Öğr. Üyesi Zeynep AYVAZ TUNCEL'e, manevi desteğini üzerimden eksik etmeyen, bilgeliğiyle bana yol gösteren sevgili hocam Prof. Dr. Memduh ÖZDEMİR'e, bilgi ve deneyimleriyle bana destek veren Dr. Öğr. Üyesi M. Yiğit ERSOYDAN'a, çevirilerde bana yardımcı olan sevgili arkadaşım Öğr. Gör. Elif AYDIN'a, eğitimim süresince maddi manevi desteklerini esirgemeyen, en zor zamanlarımda bile yanımda olduklarını bildiğim annem Güldeniz ÜNLÜ'ye, babam Süleyman ÜNLÜ'ye, kardeşim Fulden ÜNLÜ'ye, en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Fulya ÜNLÜ

ÖZET

Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki Bireysel Ses Eğitimi Derslerinde Yer Alan Türk Halk Müziği Eserlerine Yönelik Uzman Ve Öğrenci Görüşleri

Ünlü, Fulya

Yüksek Lisans, Güzel Sanatlar Eğitimi ABD,

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı; Doç. Dr. Fatıma Akyüzlüer

Mayıs 2019, 68 sayfa

Bu araştırma, Bireysel Ses Eğitimi dersinde yer alan Türk halk müziği eserlerine yönelik uzman ve öğrenci görüşlerinin doğrultusunda, ders işleyişini ve başlangıç aşamasında karşılaşılan güçlükleri ortaya koymak, eserlerin ses eğitiminde kullanılabilirliğini sorgulamak, Türk halk müziğine ayrılan zamanın yeterliliğini tespit etmek ve öğrenciler üzerindeki etkilerini saptamak amacı ile yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Müzik Eğitimi Anabilim Dallarını içinde barındıran Pamukkale Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında bireysel ses eğitimi derslerine giren 12 uzman, bireysel ses eğitimi dersi almış olan 12 öğrenci, toplamda 24 katılımcı oluşturmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile araştırmanın verileri toplanmıştır. Uzman ve öğrenciler ile birebir yapılan görüşmelerden elde edilen ses kayıtları incelenerek, betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Uzman ve öğrencilerin verdikleri yanıtlar kodlanmış, ilgili temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular ile bireysel ses eğitimi dersine ilişkin; eğitim programı içeriği, işleyiş, süre, başlangıç süresince karşılaşılan güçlükler, kullanılan kaynaklar, repertuvarda Türk halk müziği eserlerinin olma durumu ve öğrencilere katkısına yönelik görüş ve öneriler değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğine ayrılan sürenin kısmen yetersiz olduğu, batı müziği kurallarına göre düzenlenmiş eserlerin az olmasından

kaynaklı eksikliğin yaşandığı dolayısıyla çeşitliliğin geliştirilmesi gerektiği ve repertuvarında Türk halk müziği eserlerinin kullanılması durumunda öğrencilerin kişisel ve mesleki açıdan önemli kazanımlar elde ettiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ses Eğitimi, Bireysel Ses Eğitimi, Türk Halk Müziği, Repertuvar

ABSTRACT**Expert and Student Opinions Regarding Works Turkish Folk Music Covered in the Individual Voice Training Courses in the Departments of Music Education**

Ünlü, Fulya

MA, Fine Arts Education Department

Department of Music Education Science

Thesis advisor; Associate, Prof. Dr. Fatıma Akyüzlüer

May 2019, 68 pages

This study aimed at revealing the way of teaching and the difficulties encountered at the initial stage, questioning the functionality of the works in voice training and determining the sufficiency of time allocated for Turkish folk music and its effects on students in accordance with the expert and student opinions regarding the works of Turkish folk music covered within the Individual Voice Education. In the study, case study, one of the qualitative research methods, was employed. The study group of the research consists of 24 participants in total, 12 of which are experts giving individual training courses in Music Education in the Departments of Fine Arts Education in Pamukkale University, Dokuz Eylül University, Adnan Menderes University, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Karadeniz Technical University, Ondokuz Mayıs University and Muğla Sıtkı Koçman University which have Departments of Music Education, and 12 of which are students who have taken individual voice training courses. The data of the research was collected through semi-structured interview form. It was analysis by examining the voice recordings obtained during one-on-one interviews with experts and students. The answers given by the experts and the students were coded, and the related themes and subthemes were established. Upon the collected finding, regarding the individual voice training course, the opinions and suggestions related to the content of the education programme, process, time, difficulties encountered at the beginning, the sources used, the existence of works of Turkish folk music in repertoire and its contribution to students were evaluated.

As a result of the study, it was concluded that the allocated time for the Turkish folk music in individual voice training course is partially insufficient, there is a limitation experienced due to the limited number of works designed in line with the western music rules,

and therefore, there is a need to develop varieties, and the students obtain personal and professional gains of significance when works of Turkish folk music are used in the repertoire.

Key Words: Voice Training, Individual Voice Training, Turkish Folk Music, Repertoire

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ETİK BEYANNAMESİ.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi.....	6
1.1.2. Alt Problemler	6
1.2. Araştırmanın Amacı.....	6
1.3. Araştırmanın Önemi	7
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
1.5. Araştırmanın Sayıtları	7
1.6. Tanımlar	7
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Kuramsal Çerçeve	9
2.1.1. Eğitim Fakültelerinde Bireysel Ses Eğitimi	9
2.1.2. Türk Halk Müziğinin Tarihsel Gelişimi	11
2.1.3. Türk Halk Müziği (THM).....	12
2.1.4. Türk Halk Müziğinde Türkü Kavramı	13
2.1.5. Türk Halk Müziğinin Ses Eğitimindeki Yeri	14
2.2. İlgili Araştırmalar.....	15
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM	18
3.1. Araştırma Deseni.....	18
3.2. Çalışma Grubu.....	19
3.2.1. Çalışma Grubuna İlişkin Bilgiler.....	19
3.2.2. Görüşmeye Katılan Öğrencilere Ait Kişisel Bilgiler	19
3.2.3. Görüşmeye Katılan Öğretim Elemanlarına Ait Kişisel Bilgiler	21
3.3. Veri Toplama Araçları (Teknikleri).....	22
3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci	23
3.5. Veri Analizi.....	23

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM.....	25
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	25
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	27
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	29
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	35
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	38
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	41
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	43
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	45
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	46
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	50
5.1. Tartışma ve Sonuç.....	50
5.2. Öneriler.....	56
KAYNAKÇA	60
EKLER	64
Ek A: Öğrenci Görüşme Formu Soruları.....	64
Ek B: Uzman Görüşme Formu Soruları	66
ÖZGEÇMİŞ.....	68

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu ile problem soruları, amacı, önemi, problem cümlesi ve sınırlılıkları üzerinde durulmuş, araştırmada geçen bazı kavramlara, araştırma yöntemlerine yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

İnsan sesi bilinen en eski müzik aracıdır. Geçmişten günümüze değin insan sesini kullanarak oluşturulan müziğe gösterilen ilgi artarak, gelişime hazır bir hal almıştır. Kendini ifade etmek isteyen insan birçok yol ararken, bu yollardan vazgeçilmez olanın müzik olduğunun kanısına varmıştır.

İnsan, bir takım özelliklerle donanmış bir varlık olarak doğal (biyolojik, fiziksel, kimyasal), kültürel öğelerden meydana gelen toplum içine doğar. Dolayısıyla bu öğelerle beraber yaşar ve toplumu oluşturan insanlarla devamlı bir bağlantı halinde olur (Uçan, 1997). İnsan kendi kültürel öğelerini geliştirmek, paylaşmak ve yaşatmak için sese ihtiyaç duyarlar. Yaşayış süreci boyunca kendi duygu ve düşüncelerini en anlaşılır şekilde dışa aktarabilmekte “ses” büyük önem taşır diyebiliriz.

Ses , “kulağın algılayabildiği titreşim” şeklinde tanımlanır (Türk Dil Kurumu, 1990). Doğanın en belirgin kanıtı sadece bir kısmını ses ve titreşim olarak algılayabildiğimiz titreşimlerdir şeklinde yorumlanabilir. Belirli bir sağlık problemi doğrultusunda işitme yetisini kaybetmiş insanların dışında, her insan, işitme ve müzik ile ilgili donanımlara sahip olarak doğar. İnsan müziği, bulunduğu çevreye, ırkına, yaşadığı coğrafyaya, aldığı eğitime ve bulunduğu çağa göre üretir (Selanik, 1996, s.2).

İnsan sesi, yaşadığı bölgenin coğrafi, sosyal ve ekonomik etkileri altındadır. Örneğin; iklimi sıcak olan bölgelerde ses daha ince, iklimi soğuk olan bölgelerde ise daha kalın ve koyu renktedir. Yine sıcak bölgelerde çocuklar, soğuk bölgelerdeki yaşlılarına oranla daha erken mutasyon dönemine girmektedirler. Irksal özellikler de insan sesini etkileyen en önemli etkenler arasındadır (Kekeç, 2006, s.1). Bu söylemden anlıyoruz ki irksal özellikler insan sesi gelişiminde etkilidir. Bunun yanı sıra müzik, yaşanan bölgenin coğrafi, sosyal ve ekonomik baskısı altındadır ve toplumun kültürel oluşumunda şüphesiz etkili bir role sahiptir. Aynı zamanda bir iletişim aracı olan insan sesi, Kekeç’e göre; iletişim araçları içerisinde ses, büyük önem taşır. Ses, belli bir basınç ile akciğerlerdeki havanın gırtlaktaki kırılganlığa çarpması ile oluşturulur. Sesin ince-kalın, huzurlu-sinirli, duygulu-korkutucu vs. olmasını ise içte kalan ince kırılganlığın hava yardımı ile titreştirilmesi sağlar. Konuşma ve şarkı söyleme sesi; gırtlak,

ses tellerinin boyutu, damak, dudak, dil, diş ve kafa yapısına göre insandan insana farklılık göstermektedir (Kekeç, 2006, s.1). Her insanın ses rengi, tınısı ve kullanış biçimi kendine özgüdür diyebiliriz.

Ses üreten organları gruplara ayıracak olursak:

1. Solunuma yarayan organlar: Soluk borusu, akciğerler, kaburgalar, diyafram ve karın kasları
2. Titreşimi sağlayan organlar: Gırtlak (larenks), gırtlakta bulunan kirişler
3. Yankı oluşumunu destekleyen organlar: Soluk borusu, göğüs kafesi, gırtlak, çene, yutak, damak, burun ve sinüslerdir.

Ses, nefes borusu, akciğer, gırtlak, ses telleri, farenks, burun ve sinüsler, kaburgalar, karın kasları ve diyaframın ortak bir düzen içinde çalışarak hava yolu ile titreştirmesi sonucu oluşur. Başka bir deyişle, neredeyse organların tamamının, sesi oluşturabilmek için belli bir ahenk içinde çalışmaları anlamına gelmektedir (Yurdakul, 1997, s.109).

Green'e (1975) göre Eşsiz bir çalgı olan insan sesi, insanın vücudunda saklı ve kişiye özgüdür. Sesin oluşumu sırasında artikülasyon, solunum, rezonans ve fonasyon gibi fiziksel süreçler söz konusudur. Beyinle direkt bağlantısı bulunmakla birlikte kültürel bağlamda farklı seslere, işitme duyusu yardımıyla benzer şekilde cevaplar verip, taklit edebilir ve güfte oluşturabilir. Üstte nazal boşluk ve sinüsler, altta ağız yolu olmakla birlikte, iki ses yolu ile donanmıştır. Diğer çalgılarda sadece bir tane ses yolu bulunmaktadır (s.3).

İnsanın yaşadığı çevrede bulunan kültürel ve toplumsal ögeler içinde sesin önemi büyüktür. Sesin varlığının söz konusu olmadığı taktirde etkileşim ve iletişim zorlaşır. Sesleri algılayıp, çözümleyen insan, duyduklarını yorumlayarak farklı anlatım şekilleriyle biçimlendirir. Bu devam eden ilerleyiş insan yaşamının vazgeçilemez bir kısmını oluşturur (Uçan, 1994, s.9). Ses kulak aracılığıyla beyni harekete geçiren fiziksel bir olaydır. Ses, varlığını devam ettirebilmek için “ses kaynağı”, “iletici ortam” ve “alıcı” olarak üç öge ile nitelendirilebilir. Bunlardan herhangi birinin eksikliği halinde “sessizlik” oluşur diyebiliriz (ZEREN, 1988, s.14). Ses ile iletişim kurabilmek için insan bedeninde bulunan organların sağlıklı bir şekilde çalışması gerekmektedir diyebiliriz. Bu organların sistematik bir şekilde çalışması sayesinde insan, sesi oluşturur, iletir ve algılar sonucuna varabiliriz.

İnsan; birçok açıdan zengin bir yapıya sahip sesleri algılayarak, çözümler, işler, yorumlar sonrasında farklı anlatım biçimleriyle dışa vurur. ‘Müzik’ tüm anlatım biçimleri

arasında en etkili olanıdır (Uçan, 1997). Sözcükleri ve sesleri kullanarak etkiyi yoğunlaştırmak isteyen insan, sesini eğitmek için yollar aramıştır. Böylelikle müzik sese biçim veren sanat dalı halini almıştır (Egüz, 1981).

Müzik eğitimi içerisinde, ses eğitiminin önemi büyüktür. Ses eğitiminde amaç bireye önceden planlanmış hedefler doğrultusunda istendik davranışlar kazandırmaktır. Planlı-programlı bir etkileşim sürecine maruz kalan bireyin, konuşurken ve şarkı söylerken sesi doğru ve etkili kullanması beklenir (Töreyn, 2008, s.82-90).

Ses Eğitimi türleri kendi içinde bölümlere ayrılır. Bu bölümleri aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

Şan Eğitimi: Fransızca *chant* kelimesinden dilimize aktarılmıştır. Sese belli başlı egzersizlerle sağlamlık kazandırmak, sesi işleyerek ve teknik beceri kazandırarak sesin planlı bir şekilde gelişim gösterme sürecidir.

Şarkı Söyleme Eğitimi: Bu eğitim, şarkı söylemeye yönelik davranışların kazandırıldığı, şarkı öğretimini de içinde barındıran ve müzik eğitiminin davranışsal açıdan geneli kapsayan bir ses eğitimi türüdür. Okul öncesi eğitimden, yüksek öğretim hatta daha ileri eğitim seviyelerindeki bireyler bu eğitimden faydalanabilirler (Töreyn, 1998, s.13). Müzikal ifadenin temel biçimlerinden biri de şarkı söylemedir. Ses üretme yeteneğine sahip insan sesi, sözler olmaksızın kendine özgü ve tanımlanabilen sesler üretebilir. Müzikal çalgılar içinde, ses, ustaca yaratılmış bir çalgı olduğu söylenebilir (Ekici, 2008, s.63).

Bireysel Ses Eğitimi: Musiki Muallim Mektebi Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren ilk kurumdur. 1924’den itibaren, ses eğitimi, ders programlarında yer edinmiştir. 1924 senesinde “vokal” eğitimi dersi adında olan bu ders, 1941 senesinde “şan” dersi adını almıştır. Bu ders 1998 senesinden beridir “bireysel ses eğitimi” adını taşımaktadır (Uçan, 1982, s.158).

Bu eğitim, eğitsel amaçlar doğrultusunda tüm yaş grupları ve farklı nitelikteki sesler için konuşma ve şarkı söyleme sesinin nitelikli kullanımına ilişkin belli başlı davranışlar kazandırmaya yönelik bir süreçtir. Bu süreç içinde uygulanacak olan program bireysel veya topluluklara özgü düzenlenebileceği bilinmektedir. Eğitimin planlı bir şekilde uygulanma süreci, bireyde oluşturulması hedef ve davranışların daha önce kararlaştırılarak sıraya konulması, bireyin yaş, ses özellikleri de göz önünde tutularak, öğrenme hayatının düzenlenmesi ve bu düzenlemelerin beklenen davranışları oluşturup oluşturmadığının belirlenmesi için gerekli verileri toplama ve ölçme-değerlendirme aşamalarını kapsamaktadır. Bu eğitim sürecinin materyallerini şarkılar, türküler, alıştırma, egzersizler v.b. gibi öğrenmeyi destekleyen araçlardır (Çevik, 2013, s.55).

Bir mzık eğitimcisinin en önemli enstrümanı sesidir. Bir mzık öğretmeninin eğitsel ve sanat nitelikli, geniş bir repertuvara sahip olması gerekir. Mzık ğretmenin gerekli bilgi ve beceriyi öğrenciye kazandırabilmesi için farklı mzık çeşitlerini, kültürlerini, müziğin tarihsel dönemlerini bilmesi ve çağın getirdiği değişiklikleri takip etmesi gerekmektedir.

Ses eğitiminde (şan) repertuarı oluşturan bazı eser türleri şunlardır: Lied, aria ve aria-antico, napoliten, türkü, okul şarkıları, popüler şarkı ve müzikaller.

Ülkemizde ses eğitimi veren kurumları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Eğitim Fakülteleri Mzık Eğitimi Anabilim Dalları
- Mzık ve Sahne Sanatları Fakülteleri
- Güzel Sanatlar Fakültesi Mzık Bölümleri
- Batı Müziği Devlet Konservatuarları
- Türk Müziği Devlet Konservatuarları
- Güzel Sanatlar Lisesi Mzık Bölümleri
- MEB'e bağlı özel kurs merkezleri

Ses eğitimi sürecinde göz ardı edilmemesi gereken bazı hususlar vardır. Verilecek ses eğitiminde bireyin yaş grubu, ses eğitimi modeli, hangi tarzda mzık eserlerinin seslendirileceği, eğitim süresi ve ders içeriğinin belirlenmesi ve ulaşılmak istenen hedef davranışlara yönelik olan yöntemler ile bireye uygun repertuarın kazandırılması gerekmektedir. Burada önemli olan, söz konusu eğitimin kime, nasıl, hangi koşullarda ve hangi ses araçları ile verileceğinin kararlaştırılarak eğitim sürecinin plan ve programının belirlenmesidir (Treyin, 2008, s.103-104).

zerinde dikkatle durulması gereken bir diğer konu mzık ğretmeni yetiştirme potansiyeline sahip kurumlarda verilen ses eğitimi derslerinde, hedef ve amaçlar sanatçı yetiştiren kurumlardaki hedef ve amaçlardan ayrı değerlendirilmelidir. Zamanında lkemizin mzık eğitimcilerini yetiştiren Musiki Muallim Mektebinde, bir süre boyunca ses eğitimi dersleri İtalyanca metotlar ile yrtlmeye çalışılmış, İtalyanca yabancı dil olarak kullanılmıştır. Bu durum Anadolu'daki mzık derslerinde Türkçe şarkılar söyleyecek, syletecek ve öğretecek olan mzık eğitimcileri açısından olumsuz bir durum olmanın yanı

sıra, Türk dili ve müziğine dair ulusal söyleme şeklinin gelişmesi ve yükselmesinde de engel oluşturmuştur (Egüz, 1980). Günümüzde Yüksek Öğretim Kurulu tarafından hazırlanan bireysel ses eğitimi ders içeriğinde Türkçe eserlere yer verilmektedir. İçeriğinde Türkçe eserlerin yer aldığı bir eğitim programından geçmek müzik öğretmeni adayları için olumlu etkiler doğurmaktadır şeklinde düşünebiliriz.

Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında uygulanan ses eğitiminin asıl amacı, müzik öğretmeni adaylarına kendi sesini doğru, güzel ve etkili kullanmaya ve ses sağlığını korumaya yönelik davranışlar kazandırmaktır. Bununla birlikte, kurumlarda müzik eğitimi vereceği öğrencilerinin seslerini eğitime yöntemlerini de öğretmektir (Töreyn, 2002, s.1). Bireyin sesini doğru ve etkili kullanmasının yanı sıra sesini koruması da şüphesiz dikkat edilmesi gereken bir husustur. Bu bağlamda birey kendi ses aralığına uygun repertuvar oluşturmalı ve ses sağlığını korumaya yönelik davranış geliştirmelidir diyebiliriz.

İdealist bir ses eğitmeninin bazı hususlar üzerinde önemle durması gerekmektedir. Etkili ve doğru şarkı söyleme sanatını kendisi uygulayabilmeli, bununla birlikte öğrenciye doğru şekilde aktarabilmelidir. Öğrenciye uygun şarkı seçimleri yapabilmesi, bunun yanı sıra nitelikli bir şekilde yetiştirilmesi hedeflenen öğrencilere farklı müzik türleri ve müziğin tarihsel dönemleri aktarılmalıdır diyebiliriz. Uygun şarkı seçiminin yapılabilmesi için ses eğitmeninin sağlam bir repertuvara sahip olması gerekir. Kısaca iyi bir eğitmenin hedeflerini, öğrencinin geniş bir şarkı repertuvarına sahip olması, gerekli bilgi ve beceriye sahip olması doğrultusunda çağdaşlaşma yolunda öncülük etmek ve aynı zamanda Türk müziği ve diline dayalı ulusal söyleme biçimini geliştirmek şeklinde açıklayabiliriz.

Türk insanı müziğin her çeşidi hakkında bilgi sahibi olmayı istemekte olup ve bu bağlamda çağdaşlaşma yolundaki gelişimini birçok alanda kanıtlamıştır. Bundan yola çıkarak müzik eğitim programlarında evrensel ve ulusal müzik kültürüne dayalı geleneksel müziklerin yer almasının önemi büyüktür. (Gedikli, 1994, s.93). Ses eğitimi sayesinde bireyin müzikal çevresiyle sağlıklı ilişkiler geliştirmesini, dinleyici, yorumlayıcı olarak müziğe sağlıklı bir biçimde katılmasını sağlamakta ve bireye amaçlar doğrultusunda müzik alanında kültürel bir kimlik kazandırmaktır (Çevik, 1997, s.68). Kültürel kimlik kazanma belli bir süreç içerisinde gerçekleşirken, şüphesiz geleneksel müziklerimiz bireyin kültürel anlamdaki gelişiminde büyük rol oynar diyebiliriz.

Bu bilgilerin ışığında çağdaşlaşma yolunda ilerleyen Türk insanının, yabancı ulusların lisanları ile doğru orantılı olan şarkı söyleme tarzlarının gelişmesinde, geleneksel müziğin müzik eğitimi programlarında yer alması ve öğretilmesi, müzik kültürümüzün devamlılığı

aynı zamanda da çağdaş çoksesli Türk müziğinin ve bununla birlikte Türk halk müziğinin gelişmesinde büyük önem taşıdığı düşünülmektedir.

1.1.1. Problem Cümlesi

Bireysel ses eğitimi derslerinde yer alan Türk halk müziği eserlerinin bireysel ses eğitimi üzerindeki katkısına yönelik görüşler nelerdir?

1.1.2. Alt Problemler

1. Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersi işleme şekline yönelik görüşleri nelerdir?
2. Bireysel ses eğitimi alan öğrencilerin başlangıç aşamasında karşılaştıkları güçlükler nelerdir?
3. Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan kaynaklara ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan Türk halk müziği eserlerine yönelik görüşleri nelerdir?
5. Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğinin kazanımlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan eşlik çalgılarına yönelik görüşleri nelerdir?
7. Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğine ayrılan süre hakkındaki görüşleri nelerdir?
8. Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğinin repertuvar olarak yeterliliğine yönelik görüşleri nelerdir?
9. Uzman ve öğrencilerin, üniversite öncesi ses eğitimi alma durumuna yönelik görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada bireysel ses eğitimi derslerinde işlenen Türk halk müziği eserlerinin ses eğitiminde kullanılabilirliğinin tespit edilmesi, bireysel ses eğitiminin başlangıç aşamasında karşılaşılan güçlüklerin saptanması, bireysel ses eğitiminde yer alan Türk halk müziği eserlerinin yeterlilik durumunun sorgulanması, bireysel ses eğitiminde Türk müziğine

ayrılan zamanın yeterliliğinin incelenmesi ve geleneksel Türk halk müziğinin bireysel ses eğitimi alan öğrenciler üzerindeki etkilerinin saptanması amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki bireysel ses eğitimi işleyen uzman ve öğrencilerin, derslerde uygulanan Türk halk müziği eserleri hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi açısından önemlidir. Bu araştırmanın bulguları bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan repertuvarın incelenmesi ve Türk müziği ve kültürüne dayalı çalışmalara kaynak olması bakımından önemlidir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bireysel ses eğitimi derslerine giren;

1.4.1. Çalışma grubuna dahil edilen üniversitelerin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı uzmanları

1.4.2. Çalışma grubuna dahil edilen üniversitelerin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri

1.4.3. Araştırmaya katılan görüşmecilerin görüşleri ile sınırlıdır.

1.5 Araştırmanın Sayıltıları

Bu araştırmaya dahil olan uzman ve öğrencilerin verdikleri yanıtlar, doğru, içten ve kullanılan yöntem ve teknikler araştırma alt problemlerinin çözümüne uygundur.

1.6. Tanımlar

Şarkı: Eski çağlardan beri bütün kültürlerde yer almış olan küçük sözlü müzik formu (Say, 2005).

Lied: Tek veya iki bölümlü şarkı formunda düzenlenmiş, kısa şiirler üzerine bestelenmiş, ton değişiklikleriyle farklı duyguları içinde barındıran genellikle piyano eşliği ile seslendirilen şarkı türüdür şeklinde açıklayabiliriz.

Aria ve Aria-Antiche: Sözlükte geçen anlamı, ‘solistin orkestra eşliği ile seslendirdiği, genellikle kendi içinde birliği ve uyumu olan şarkı türü’ olarak tanımlanmaktadır. Müzik çalgıları eşliğinde seslendirilen tek sesli müzik türü. Aria-antichel’er ise barok dönemde bestelenmiş şarkı türüdür.

Popüler Şarkı: Ülkelerin belli dönemlerine ait en çok ilgi çeken, eğlence amaçlı ve herkes tarafından bilinen yani popüler olan şarkılarıdır. Ezgilerindeki sadelik ve süslemeler dikkat çeker.

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kavramsal çerçevesine ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1 Eğitim Fakültelerinde Bireysel Ses Eğitimi

Eğitim Fakültelerinin, Yüksek Öğretim Kurulu tarafından hazırlanan Müzik Eğitimi Anabilim Dalları lisans programında, Bireysel Ses Eğitimi müfredatta dört yarıyıldan zorunlu ders olarak yer almaktadır. Bireysel Ses Eğitimi I, II, III, IV şeklinde belirtilmektedir.

Bireysel Ses Eğitimi I-II-III-IV derslerinin ders içeriklerini şu şekilde belirtmiştir:

Bireysel Ses Eğitimi I: (1-0-1) Müzik eğitiminde insan sesinin oluşumu, gelişimi ve bireysel ses eğitiminin önemi, ses ve ses organlarının yapısı, mekanizması ve fonksiyonları ile sesin oluşumu, bedensel ve zihinsel olarak şarkı söylemeye hazırlanma, gevşeme ve uyanık olma bilinci kazanma çalışmaları, doğru solunum alışkanlığı, sesi doğru yerde ve doğru bir entonasyonla üretme, ve rezonans bölgelerinde sesin harmoniklerini (doğuşkanlar) güçlendirme ve doğru artikülasyon becerisi kazandırmaya yönelik alıştırmalar (tek ses, 2'li,3'lü,4'lü,5'li sıralı sesler, arpej vb. seslerle legato, staccato uygulamalar ve konuşma çalışmaları). Piyano eşlikli halk türkülerinden yararlanarak Türk dilinin ünlü ve ünsüzlerini doğru artikülasyonla oluşturma çalışmaları ve bu çalışmaları konuşma kusurları olan öğrencilerin eğitiminde kullanma, doğru solunuma dayalı doğru fonasyon, doğru rezonans ve doğru artikülasyonun eşgüdüm içerisinde oluşturulabilmesine yönelik bireye özgü ses alıştırmaları. Ses alanlarını (rejistr) fark ederek doğru ve uygun registr geçişlerine yönelik alıştırmalar, doğru sesin oluşumunda gereken eşgüdümün sağlanabilmesine ve doğru entonasyonla müzikal duyarlılığı geliştirmeye yönelik ses eğitimi gereçlerini kullanmadır. (ses alıştırmaları, ses etütleri ve düzeyine uygun piyano eşlikli eserler).

Bireysel Ses Eğitimi II: (1-0-1) Doğru ses oluşumuna ilişkin koordinasyon çalışmalarını, konuşurken ve şarkı söylerken alışkanlık haline getirmeye yönelik uygulamalı çalışmalardır. Öğrencilerin doğru ses üretmeye yönelik olarak bireysel ses özelliklerine uygun ses alıştırmaları (5'li, arpej, 6'lı, oktav ve atlamalı seslerle legato ve staccato alıştırmaları). Çalışılan etüt ve eserleri seslendirmeden önce teknik ve müzikal analizi yapmaya ilişkin bilgi ve davranışlar, bireysel ses özelliklerine uygun olarak registr geçişlerinin doğal ve kolay yapılmasına ilişkin teknik çalışmaları, ses etütleri ve eserlerde uygulayarak rezonans geliştirme çalışmaları, ses alıştırmaları ve ses etütleri ile kazanılan doğru ses kullanmaya ilişkin davranışları, düzeye uygun eserlerde uygulama ve pekiştirme, ses özelliği, teknik ve sınıf düzeyi göz önünde bulundurularak repertuar belirleme, buna uygun müzikalite ve yorum (f, mf ve p gibi nüanslarla, moderato, andante gibi hareket terimleriyle) çalışmaları.

Bireysel Ses Eğitimi III: (1-0-1) Birinci yılda öğrenilen doğru ses üretme, kullanma ve korumaya yönelik davranışları, ulusal ve evrensel ses eğitimi dağarına ilişkin eserlerde uygulayarak repertuar geliştirme. Sesi güçlendirmeye ve ses sınırlarını genişletmeye yönelik ses alıştırmaları ve ses etütleri çalışmaları (oktav, 9'lu, 12'li, sıralı ve atlamalı seslerle legato ve staccato çalışmaları). Müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda, öğrencilerinin seslerini, buldukları yaş ve eğitim düzeyini dikkate alarak kullandırma becerisi kazandırmaya ilişkin bilgi ve uygulamalar, erken çocukluk, çocukluk, ergenlik ve gençlik dönemi ile ses değişim dönemindeki (mutasyon) ses özellikleri. Bu dönemlere uygun ses eğitimi çalışmaları, öğrencilerin teknik ve müzikal problemlerinin giderilmesine yönelik çalışmalar.

Bireysel Ses Eğitimi IV: (1-0-1) Bireysel ses eğitimi yoluyla kazanılan temel davranışları, teknik düzey ile öğrencinin ses özelliklerini dikkate alarak seçilen repertuar üzerinde uygulama. Çalışılan etüt ve eserleri seslendirmeden önce teknik ve müzikal analizine ilişkin bilgiler, gerekli davranışları uygulama alışkanlığı kazandırma çalışmaları. Bireysel çalgısını şan olarak devam ettirmek isteyen, ses ve teknik açıdan uygun öğrencilerin bu alana yönlendirilmesine ilişkin özel teknik ve repertuar çalışmaları. Müzik öğretmenliği mesleğinin gereği olarak, genel müzik eğitiminde öğrencilerin eğitim ve yaş düzeylerine uygun ses eğitimi çalışmaları ile repertuar belirleme ve buna uygun öğretim yöntemlerini

kullanma (okul şarkıları, İstiklal marşı, marşlar, ve halk türküleri) (<http://www.pau.edu.tr/muzikegt/tr/sayfa/lisans-13>).

YÖK'ün “Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları” adı altında eğitim programında yaptığı değişiklik şu şekildedir:

Bireysel Ses Eğitimi Dersinin adı Ses Eğitimi olarak değiştirilmiş, programda ses eğitimi dersi iki yarıyıl yani bir yıl zorunlu olarak yer almaktadır. Ses Eğitimi 1, Ses Eğitimi 2 şeklinde belirtilmektedir.

Ses Eğitimi 1-2 derslerinin içeriği şu şekildedir:

Ses Eğitimi 1: İnsan sesinin oluşumu, gelişimi ve bireysel ses eğitiminin müzik eğitiminde yeri ve önemi. ses ve ses organlarının yapısı, mekanizması ve fonksiyonları ile sesin oluşumu, bedensel ve zihinsel olarak şarkı söylemeye hazırlanma, gevşeme ve uyanık olma bilinci kazanma çalışmaları; doğru solunum alışkanlığının kazandırılmasına dönük alıştırmalar; sesin doğru yerde ve doğru bir entonasyonla üretilmesi ve rezonans bölgelerinde sesin doğuşkanları bakımından güçlendirilmesine yönelik alıştırmalar; okul şarkıları ve piyano eşlikli halk türkülerinden yararlanılarak dilimizin ünlü ve ünsüzlerini doğru artikülasyonla seslendirme çalışmaları; ses genişliği alanlarını (register) fark ederek doğru ve uygun ton geçişlerinin kazanılmasına yönelik alıştırmalar; sesin “doğru – güzel ve etkili” kullanımını için gereken eşgüdümün sağlanabilmesine ve doğru entonasyonla müzikal duyarlılığın geliştirilmesine yönelik bireye özgü ses eğitimi gereçlerinin (solunum ve ses alıştırmaları ve etütleri, düzeyine uygun eserler) kullanılması.

Ses Eğitimi 2: Sesin konuşurken ve şarkı söylerken doğru/güzel/etkili kullanılmasına ilişkin koordinasyon çalışmalarını olumlu alışkanlık hâline getirmeye yönelik uygulamalı çalışmalar; öğrencilerin bireysel ses özelliklerine uygun alıştırmalar (5’li, 6’lı, 8’li, arpej ve atlamalı seslerle legato ve staccato alıştırmaları); çalışılan alıştırmalar ve eserleri seslendirmeden önce teknik ve müzikal analizi yapmaya ilişkin bilgi ve beceriler; sesinin bireysel özelliklerine uygun olarak, ton geçişlerinin doğal ve kolay yapılmasına ilişkin teknik çalışmalar, bu tekniklerin alıştırmalar ve eserlerde uygulanması; rezonans geliştirme çalışmaları; müzikaliteyi artırıcı cümleme, ifade, gürlük çalışmaları; sesini etkili ve verimli kullanabilmesine dönük yeterli düzeyde ulusal ve uluslararası eserlerden (halk türküleri, lied, arie antiche, aria, vb.) oluşan bir dağarcık seslendirme; ses genişliği, tını özelliği ile teknik ve müzikal düzeye uygun seslendirme/yorumlama etkinliklerini planlama ve gerçekleştirme.

(https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf)

YÖK tarafından “Bu program, 2018-2019 öğretim yılından itibaren birinci sınıflardan itibaren başlanarak uygulanacak, diğer sınıflardaki öğrenime devam eden öğrenciler eğitimlerini başladıkları programlarla devam ettireceklerdir” şeklinde belirtilmektedir.

Töreyn'e (1999) göre; Müzik öğretmenliği A.B.D.'da uygulanan ses eğitimi dersi uzun yıllardan itibaren bireysel söyleme, bireysel ses eğitimi, şan eğitimi gibi çeşitli isimlerle verilmektedir (s.1). Yapılan bu değişiklikler dersin iç dinamiğini ve kazanımlarını tamamen değiştirdiği anlamına gelmemektedir. Yukarıda görüldüğü gibi YÖK tarafından oluşturulan her iki programda, ders içeriği neredeyse aynıdır diyebiliriz.

Bu derste amaç nitelikli öğretmen yetiştirme, ses sağlığına zarar verici davranışlardan kaçınma, sesin doğru ve etkili kullanımı, müzikalite, öğrendiğini uygulayabilme gibi müzik öğretmeni adaylarını ilgilendiren önemli unsurlardan oluşmaktadır.

2.1.2. Türk Halk Müziğinin Tarihsel Gelişimi

İlk çağlardan bu yana Dünya'da yaygınlık gösteren ve gelişen Türk'ler, gittikleri yerlere müzik kültürlerini taşımış ve geliştirmişlerdir. Günümüzde Türk'lerle ilgili ulusların müziklerinde, Türk müziği motiflerinin yansımaları fark edilmektedir. Birçok batılı müzisyen, bestelerinde Türk müziği motiflerini kullanmıştır. Asya, Orta Doğu, Avrupa ve Afrika'nın bir bölümünde Türk müziği etkilerine rastlamak mümkündür. Ayrıca nota ve çalgı gelişimi sürecinde kullanılan çalgıları; Kemeçe (ıklığ), kopuz, tar, bağlama, davul, kudüm, tef, kös vb. şeklinde sıralayabiliriz (Gümüştekin, 1987, s.2).

Alman müzikoloğu Hugo RİEMANN'a göre halk müziği "ezgi ve sözleri anonim olan, birçok nedenle halk tarafından kabul görmüş ve halk ezgisi ifadesine bürünmüş, melodik ve armonik yapısı kolayca çözümlenen ve içinde popülerlik barındıran popüler bir müzik türü"dür (Tüfekçi, 1986, s.1482). Buradan da anlaşılacağı gibi halk müziğinin söz ve ezgilerinin kim tarafından yazıldığı belirsizdir. Halk müziği dünyada o ülkenin sınırları içinde yaşamış insanlar tarafından üretilmektedir. Halk müziğinin anonim olması halkın tamamının o müziği içselleştirerek, kabullenmesini sağlayabilir. Halk müziği yüzyıllar boyunca, toplumun öz varlığının yaşayış sürecinde etkisi altında kaldığı doğal, sosyal konuları, baskıları, duyguları, acıyı, mutluluğu vb. konuların halk tarafından dile getirilmesidir diyebiliriz. Günlük hayatı yansıtan halk müziği söz, ritm, ezgi ve tonalite bakımından bölgelere göre farklılıklar gösterebilir ve oldukça zengin olduğu bilinmektedir.

Gümüştekin'e (2000) göre: Türk halk müziğinin dönemlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

1. İslamiyet Öncesi Dönem
2. İslamiyet Etkisinde Olunan Dönem
3. Şimdiki Dönem

İslamiyet öncesi dönemde, Orta Asya'da yaşayan Türk boylarının kopuz kullanarak oluşturduğu ezgilerin varlığı söz konusudur. İslamiyet'in kabulünden önce Şamanizm etkisinde kalan bazı Türk boyları dini ayinlerinde bu müziği kullanmışlardır. Müziğin konusu genelde gök tanrıya yakarış, doğa, savaş ve kahramanlık şeklinde işlenmiştir. Türk'ler kavimler göçü ile müziği gittikleri yerlerde sürdürmeye devam etmişlerdir.

İslamiyet'in kabulünden sonra Türk boylarının yaşama biçimleri ve kültürel yapılarında bazı farklılıklar meydana gelmiştir. Bu çeşitlilik müziğe de yansımıştır. Dinin etkisi müziğe olmazken, sözlerde kendini göstermektedir. Sözlerde hoşgörü ve Tanrı sevgisinden bahsetmek kaçınılmazdır. Halk tarafından büyük saygı duyulan, halk müziğine eşsiz eserler kazandıran ozanlar, eserlerindeki üslup ve sadeliği bu dönemde de korumayı başardıkları bilinmektedir (Gümüştekin, 2000).

Türk halk müziği geleneğinin gelişmesinde aşıkların ve halk ozanlarının yeri yadsınamaz. 20. Yüzyılın ilk yarısına kadar süren bu gelenek, günümüzde sosyal yapının ve yaşamın değişmesiyle birlikte birçok yönden etkilenmiştir. Türk halk müziğinin ilgililerce bilimsel olarak incelenmesi bu dönemdeki en anlamlı gelişme diyebiliriz (Gümüştekin, 2000).

Bu dönemde Türk halk müziği eserleri derlemeleri yapılmıştır. Atatürk'ün Türk halk müziğini oluşturan türkülerin derlenmesine ve kayıt altına alınmasında katkısı büyüktür. Türk müziğinin evrensel düzeye ulaşmasının ulusumuz için ne kadar önemli olduğunu birçok konuşmasında vurgulamıştır. Bu amaçla Türk beşleri olarak anılan; Cemal Reşit Rey, Ulvi Cemal Erkin, Hasan Ferit Alnar, Ahmet Adnan Saygun ve Necil Kazım Akses çoksesliliği kavrayabilme, batı müziği içerisinde Türk müziğinin anlamlandırılması ve derlenmesi için görevlendirilmiştir. Günümüzde derleme çalışmaları TRT işbirliği ile yürütüldüğü bilinmektedir.

2.1.3. Türk Halk Müziği (THM)

Tarih içinde kendi köklü geleneğini oluşturarak halkımızın duygu ve düşüncelerin, dile getiren geleneksel müzik türüdür. Kırsal kökenlidir ve din dışı özelliktedir. Yalın, açık, içtenlikli, bir ifadeyle toplumun genel, ortak anlayışını, yaşam ve beğeni biçimini, umutlarını ve özlemlerini temsil eder.

Bütün ülkelerin halk müzikleri gibi bizim halk müziğimiz de kulaktan kulağa, kuşaktan kuşağa iletilerek yaşatılmıştır. Sözlü veya sözsüz olabilir. Çalgısal biçimleri ise genelde halk danslarını eşlikte kullanılır.

20. Yüzyılın değişen yaşam koşulları yüzünden “geleneksel” yönüyle halk müzikleri hemen bütün ülkelerde bir gerilemiş dönemine girmiş, yeni örnekleri yaratılmaz olmuştur. Bu gerçeklik Türkiye’yi 20.yy’ın ilk yarısında değil, ama yüzyılın 3. çeyreğinden itibaren etkilemiştir.

Cumhuriyetin kurulmasından sonra bilinçli bir halk kültürü kavrayışından kaynaklanan derleme çalışmaları geliştirilmiş, bu eserlerin kamuoyunda tanınması için özellikle radyo yayınlarında seslendirme programlarına önem verilmiştir. Aşık geleneğinin son kuşağı olan Aşık Veysel, Aşık Ali İzzet gibi halk sanatçılarına değer verilmesi de bu kapsamdadır. Halk müziğimizin özellikle gençlik tarafından benimsendiği kısa bir dönem ise 1930’lu yıllarda başlayıp, 1970’li yıllarda son bulmuştur. 1970’den sonra yerli ve yabancı popüler müziklerin egemen olması nedeniyle bütün geleneksel değerler gibi halk müziğimiz de yeni kuşakların tanıyıp, yakınlık duyamadığı bir müzik türü konumuna gelmiştir. (Say, 2012, s.542).

2.1.4. Türk Halk Müziğinde Türkü Kavramı

Sözlükte ‘sözleri umumi halk şiiri biçiminde yazılmış olan, anonim halk ezgileriyle bezenmiş bir tür şarkı ’ şeklinde açıklanmaktadır. Türküler hece ölçüleri ile yazılmış halk şiirleri olup, içinde tekrar eden kavuştak bölümleri ve makamsal ezgiler mevcuttur. Türküler ezgi ve motif yapılarına göre oyun havaları ve uzun havalar şeklinde adlandırılırlar. Anonim olan türkülerin konusunu genellikle savaş, ölüm, ayrılık, sevda ve doğa gibi belli başlı yaşanmışlıklar oluşturur. Bir başka deyişle, kırsal kesimde halkın bütün sözlü ezgilere verdiği ad “Hava” da denmiştir. Ancak “Hava”, daha çok sözsüz ezgiler için kullanılır.

Türkü, 1930-1960 yılları arasında aydınlar ve müzikçi çevrelerde “Halk şarkısı” olarak nitelenmiştir. Türkülerimizde kullanılan makamlar halk dilinde değişik adlar almıştır, oysa onlar aslında geleneksel sanat müziğimizde de kullanılan makamlardır.

Anadolu ve Rumeli türkülerinde en çok kullanılan makamlar arasında örneğin, hüseyini, karcıgar, muhayyer, hicaz, çargah, bayati, saba, rast, mahur, gerdaniye, uşşak gibi makamlar vardır. Geleneksel sanat müziğimize özgü olan ve sonradan oluşturulmuş makamlar ise türkülerde yer almaz.

Türkülerde daha çok, bir bölümlü biçim kullanılmıştır. Ezgilerin başlıca özelliği, genellikle tek cümleli olması, bezekler ve sıkça sekilemeler içermesidir. Genel olarak belli bir ritmik yapıyı içeren “Usullü eserler” özelliğindeki türkülerimizde, bazen aynı parça içinde usulsüz kısımlar da bulunabilir. Kullanılan usuller ise daha çok 10 zamanlıya kadar olan usullerdir. Türküler, biçim ve genel havası bakımından geleneksel sanat müziğimizdeki “şarkı” biçimini karşıladığı için, halk ve sanat müziklerimiz arasındaki andırışı sergiler. Bu andırış doğaldır ve bütün ülkelerin müziklerinde görülür. Örneğin, Avrupa’da halk şarkıları ile sanatsal amaçlı “Şarkı” formu arasında çok yönlü benzerlikler vardır. Çünkü bu ülkelerde de şarkı, halk şarkılarından doğmuştur.

Sözlerin içeriğine göre belirlenen türküler: burada konudan, içerikten yola çıkar. Örneğin, sözleri kahramanlık, ya da yiğitleme olgularını içeren türkülere “Koçaklama” ya da “Yiğitleme”, dua içerenlere “Alkış”, beddua içerenlere “Kargış” ya da “İlenç” denmiştir.

Halk şiirimizdeki biçimlere göre nitelenen türküler: bu yaklaşımda müziğin özelliklerine eğilmemiş, şiirin niteliklerini öne çıkarmıştır. Örneğin, “Mani”, “Koşma”, “Semai” gibi nitelermeler böyledir.

İşleve göre kümelenen türküler: bu nitelenmede seslendirme amacı ve ortam öne çıkarılmıştır. Örneğin, sohbet türküsü, düğün türküsü, yol türküsü, çoban türküsü, asker türküsü, horon türküsü ve benzerleri.

Makam adlarına göre belirlenen türküler: Halk arasında “Ayak” denen makam olgusunun adından yola çıkan bir yaklaşımdır. Örneğin, “Kerem türkü”, “Garip” ve benzerleri.

Türkülerin yörelerine göre de kümelenen türler yapılmıştır. Örneğin, “Ege türküsü”, “Gaziantep türküsü”, “İstanbul türküsü”.

2.1.5. Türk Halk Müziğinin Ses Eğitimindeki Yeri

Egüz’e (1980) göre; ülkelerin hemen hepsinde çağdaş müziğe açılan yolun birinci basamağını okul döneminde öğretilen halk şarkıları oluşturur. Ülkemizde de pek çok aşamadan geçen okul müziğinin bu doğrultuya yöneldiğini, hatta, yurt sınırları içinde bu anlayışa büyük değer verildiği belirtilmiştir (s.106).

Batı müziğinde birbirine denk 12 perde (Tampere) ve macro ses sisteminin aksine Türk halk müziği birbirine denk olmayan perdelerden oluşan micro ses sisteminde oluşur (Kekeç, 2006, s.17). Batı müziği ve Türk halk müziği ses sistemlerinin arasında farklılıklar olduğu gibi ortak noktaları da yok değildir. Batı müziği ses sistemine uyum sağlayan Türk

halk müziği eserleri birçok yerde karşımıza çıkmıştır. İlgili kişiler THM eserlerini batı müziği ses sistemine uygun düzenleyip çok sesli hale getirmişlerdir. Bu eserlerin ses eğitiminde yeri yadsınamaz. Milletçe çağa ayak uydurmamız gerektiğini söyleyen Atatürk, kendi kültürel kimliğimizi muhafaza ederek, evrensel müziğin son koşullarına uygun gelişim göstermemizi istemiştir diyebiliriz.

2.2. İlgili Araştırmalar

Acar (2016) yaptığı çalışmada nefes kullanımı ve şan eğitimindeki yerini konu almıştır. Ses sağlığını korumanın yolu doğru teknikle nefes almaktan geçtiğini vurgulamıştır. Makalede nefes konusu ele alınmış, doğru nefes almanın hem yaşamda hem de şan eğitiminde bireye kattıkları hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır.

Uras (1998) yaptığı çalışmada geleneksel Türk müziğinin seslendirilişi esnasında karşılaşılan sorunları belirlemiş, ses oluşumu, batı ülkelerindeki ses eğitimi ve geleneksel Türk müziğinde kullanılmakta olan yöntemleri irdelemiştir. Türk halk müziği icrasının ses eğitimi bakımından uygunluğu üzerine bir inceleme yapmıştır. Evrensel teknik üzerinden THM'ne özgü unsurları tespit etmiştir. Geleneksel Türk müziğindeki boşluğun zaman içerisinde benimsenerek, bir şan ekolünün oluşturulacağı sonucuna ulaşmıştır.

Kekeç (2006) yaptığı çalışmada Türk müziği ezgilerinin bireysel ses eğitimi dersinde kullanılma durumunun belirlenmesine yönelik amaç ve önemini belirterek bu alanda eğitimin içeriğinin geliştirilmesi sonucuna ulaşmış ve buna yönelik öneriler sunmuştur.

Özdek (2015) " The Role of Folk Music as Cultural Heritage in the Curriculum of Vocational High Schools of Music: Pattern of Azerbaijan-Turkey1" adlı çalışmasında kültür, kültürel mirasın transferinde en önemli unsurlardan biri olduğunu belirtmiştir. Özellikle geleneksel müzik biçimleri kültürel mirasın baş taşıyıcıları olarak kabul edildiğini, çünkü geleneksel müzikten ziyade akla gelen halk müziği, genetik bir kültürel çekirdek olarak bir kültür alt bölümü olduğunu belirtmiştir. Bu unsurlar ve özellikler sözlü biçimde dilin, konuşmanın ve lehçenin özellikleri ve hikayeler, önemli olaylar, savaşlar, doğa olayları, önemli insanlar, din, gelenek ve görenekler, kıyafetler, gündelik öğeler, günlük yaşam, sosyal ilişkiler olarak listelenebilir. Şarkı sözlerinde belirtilen tarım, hayvancılık, avcılık, konaklama, mimarlık, müzik aletleri vb. kültür mirası unsurlarından olduğunu vurgulamıştır. Bu kadar önemli kültürel mirasın toplumların müzik eğitim sistemlerinde merkezi ve öncelikli bir pozisyonda kalması gerektiğini açıklamıştır. Çalışmanın konusunu halk müziği unsurlarının kullanımı ve özellikle ülkede bunun ne ölçüde gerçekleştiği oluşturmaktadır. Bu sebeple

ülkemizdeki güzel sanatlar ve spor liselerinin müfredatı ve Azerbaycan'daki meslektaşlarının müfredatı, yani müzik kolejleri, halk müziği içeriği bakımından araştırılmış, karşılaştırılmış ve zıtlık gösterilmiş ve durum sonuçları sorgulanmıştır ve sonuçlar elde edilmiştir.

Bennett (2015) "Explosions of Diversity: Béla Bartók's Evolutionary Model of Folk Music" adlı çalışmasında etnomüzikolojik yazı ve derslerinde Bela Bartok, halk müziğini "doğal ürün, hayvansal ve bitkisel yaşamın çeşitli formları" gibi modellenmiş gelişim süreci içindeki unsurların biyolojik bir evrimsel yapıyı tanımlamaya çalışmıştır. Tez genel olarak müzik teorisi, tarihsel estetik ve müzik analizinin bir karmasıdır. Bu tezde Bartok'un evrimsel yapısı karakterize edilmiştir. Bartok'un bu evrimsel modelden yarattığı müziği yorumlayarak, analiz etmiştir. Motiflerin veya temaların, tek bir forma sahip olmadıklarını, geliştirilen birçok orijinal formun yer aldığını belirtmiştir.

Çit (2014) yaptığı çalışmada Türk müziği eserlerin ve etütlerin batı müziği keman eğitiminde yer almasını incelemiştir. Araştırmanın amacı Türk müziğinde seslendirilen "saz eserlerinin" Batı müziği keman eğitiminde kullanılmak üzere materyal oluşturulmasını sağlamaktır. Nitel araştırma ve betimsel araştırma yöntemi ve tarama modeli kullanılmıştır. Veriler görüşme tekniğinden yararlanarak toplanmıştır. Araştırmada seçilen etütler için, eserlere hazırlık sağlayacak düzeyde olduğu ve etütlerin birinci, ikinci ve üçüncü kalıcı ve geçişli konum çalışması için uygun olduğu ve konumların pekiştirilmesinde kullanılabilir olduğu sonucuna ve eserlerinde Batı müziği keman eğitimi için uygun olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Yüksel (2009) yaptığı çalışmada Devlet Konservatuvarlarının Opera Anasanat Dalında şan derslerinde Türk besteci eserlerinin kullanıma yönelik, konservatuvarlarda çalışan öğretim elemanlarına anket uygulamış, Veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Türk besteci eserlerinin kullanımının incelenmesi amaçlanmıştır. Şan dersinde Türk bestecilerinin eserlerine yeterli ölçüde yer verilmediği ve basılı kaynakların yetersizliği sonucuna ulaşmıştır.

Baş (2017) yaptığı çalışmada ses eğitiminde kullanılan piyano eşlikli Türk müziği eserleri içeren beş kaynak kitabının incelemesini yapmıştır. İncelenen kaynak kitaplar karşılaştırarak farklı ve ortak yönleri araştırılmıştır. Eserlerin ses eğitimindeki işlevi, piyanoya uygunluk ve sahnede kullanılması yönünden irdelenerek tablolar oluşturmuştur, sonuç ve önerilerde bulunmuştur.

Yokuş, Demirbatır(2009) çalışmada müzik öğretmeni yetiştiren kurumların oluşturulan kaynaklarda Türk halk müziği özelliklerini barındıran piyano eserlerinin piyano eğitiminde kullanılabilirliğini araştırmış ve eğitim fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dallarında kullanılan piyano repertuarının, piyano eğitiminde ne derece kullanıldığına

yönelik veriler toplanmıştır. Bu eserlerin piyano eğitiminde ne seviyede kullanıldığına yönelik veriler elde edilmesi amaçlanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda müzik öğretmeni adaylarını yetiştiren kurumlarda Türk halk müziğinin piyano eserlerinde kullanılma durumunun istenilen düzeyde olmadığını, var olan kaynakların sayısının yetersiz olduğu ve başlangıç piyano eğitimi bakımından bazı güçlükler içerdiği sonucuna varmıştır.

Kudret (2017) yaptığı çalışmada bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan repertuarı incelemiştir. Araştırmanın amacı müzik eğitimi anabilim dallarında bireysel ses eğitiminde kullanılan repertuarı belirlemektir. Araştırmada betimsel ve nitel yöntem kullanılmış veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini 10 müzik eğitimi anabilim dalı oluşturmuştur. Bireysel ses eğitiminde ilk dönemden başlayarak kullanılan kaynakların, okul şarkıları albümleri, türkü albümleri, aria-anticheler, lied albümleri, müzikal eserler, fasikül notalar ve vaccai ve concone etüt kitapları olduğu sonucuna varılmıştır. Özellikle seslendirmesi gereken repertuarın; okul şarkıları, türküler, napolitenler olduğu, ses eğitimi ders içeriklerinde yer alan kazanımların repertuar oluşumuna büyük ölçüde etkisi olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu araştırma, görüşlerin derinlemesine ve ayrıntılı şekilde oraya konulabilmesi için nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılarak yapılmıştır. “Durum çalışmaları bilimsel sorulara cevap aramada kullanılan ayırt edici bir yaklaşım olarak görülmektedir“ (McMillan, 2000; akt. Büyüköztürk, Akgün, Çakmak, Karadeniz, Demirel, 2016).

Eğitim araştırmalarında örnek olay, özel durum, vaka çalışmaları gibi temelde aynı anlamı taşıyan fakat farklı çağrışımlar yapan terimlerle karşılaşılmaktadır. Temelde üçü de İngilizce terim olan “case study”den gelmektedir. Özel durum çalışması bir durumu araştırmayı niteler (Çepni, 2010).

Nitel araştırmada araştırmacılar, problem ve sorulara, katılımcıların doğal ortamında yanıt bulmaya çalışır. Detaylı bilgiye doğrudan katılımcılarla konuşarak, onların davranışlarını gözlemleyerek ulaşmaya çalışır.

Nitel araştırmada veriler doküman tarama veya mülakatlar yoluyla toplanır. Nitel araştırmacılar başka araştırmacıların geliştirdiği araç ve ölçekleri kullanmaya gerek duymadıkları söylenebilir. Nitel araştırmada çoklu veri kaynaklarından sadece biri olan görüşme formu ayrıntılı bilgiye ulaşmada büyük önem taşır.

Araştırmada durum çalışması kullanılmıştır ve bireysel ses eğitimi derslerinde yer alan Türk halk müziği eserlerinin bireysel ses eğitimi üzerindeki katkısına yönelik görüşler araştırmada incelenecek durumu oluşturmaktadır. Bu araştırmada bireysel ses eğitimi dersinde yer alan Türk halk müziği eserlerine yönelik uzman ve öğrenci görüşlerinin doğrultusunda, ders işleyişini ve başlangıç aşamasında karşılaşılan güçlükleri, eserlerin ses eğitiminde kullanılabilirliği, Türk halk müziğine ayrılan zamanın yeterliliği ve öğrenciler üzerindeki etkilerine ve buna bağlı çözüm önerilerine ulaşılmaya çalışılmıştır.

3.1. Araştırma Deseni

Araştırmada veriler çalışma grubuna dahil edilen üniversitelerin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında, bireysel ses eğitimi dersine girmiş olan uzmanların ve öğrencilerin görüşleri alınarak elde edilmiştir. Toplanan verilerin doğrultusunda Türk halk müziğinin bireysel ses eğitimi dersinde ki yeri ve bu derse giren uzman ve öğrencilerin süreç içerisinde nasıl etkilendiği ile ilgili çözüm önerilerine ulaşılmaya çalışılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu; Pamukkale Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'ndaki öğretim elemanları ve öğrenciler oluşturmaktadır. 12 uzman, 12 öğrenci toplamda 24 kişi amaçsal örnekleme yöntemlerinden “Kolay Ulaşılabilir Durum Örnekleme” ile belirlenmiştir.

3.2.1. Çalışma Grubuna İlişkin Bilgiler

Tablo 3.1. *Çalışma Grubunun Öğrenci ve Uzman Dağılımları*

Çalışma Grubu	Frekans
Öğrenci	12
Uzman	12
Toplam	24

3.2.2. Görüşmeye Katılan Öğrencilere Ait Kişisel Bilgiler

Tablo 3.2. *Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları*

Cinsiyet	Frekans
Erkek	1
Kadın	11
Toplam	12

Görüşmeye katılan, bireysel ses eğitimi derslerinde yer alan Türk halk müziğine yönelik görüşleri alınan öğrencilerin 1'inin cinsiyeti erkek, 11'inin cinsiyeti kadındır (Tablo 3.2).

Tablo 3.3. *Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Okuduğu Üniversite Dağılımları*

Okuduğu Üniversite	Frekans
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1
Pamukkale Üniversitesi	5
Dokuz Eylül Üniversitesi	2
Adnan Menderes Üniversitesi	1
Karadeniz Teknik Üniversitesi	2
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1
Toplam	12

Görüşmeye katılan, bireysel ses eğitimi derslerinde yer alan Türk halk müziğine yönelik görüşleri alınan öğrencilerin 1'i Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 5'i Pamukkale Üniversitesi, 2'si Dokuz Eylül Üniversitesi 1'i Adnan Menderes Üniversitesi, 2'si Karadeniz Teknik Üniversitesi ve 1'i On dokuz Mayıs Üniversitesinde eğitim görmektedir(Tablo 3.3).

Tablo 3.4. *Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Üniversitede Eğitim Aldığı Sınıf Düzeyine İlişkin Dağılımları*

Sınıfı	Frekans
Lisans-1	2
Lisan-2	4
Lisans-3	2
Lisans-4	4
Toplam	12

Görüşmeye katılan, bireysel ses eğitimi derslerinde yer alan Türk Halk Müziğine yönelik görüşleri alınan öğrencilerin 2'si Lisans-1, 4'ü Lisans-2, 2'si Lisans-3 ve 4'ü Lisans-4 düzeyinde eğitim görmektedir(Tablo 3.4).

3.2.3. Görüşmeye Katılan Uzmanlara Ait Kişisel Bilgiler

Tablo 3.5. *Görüşmeye Katılan Uzmanların Cinsiyet Dağılımları*

Cinsiyet	Frekans
Erkek	4
Kadın	8
Toplam	12

Görüşmeye katılan, bireysel ses eğitimi derslerinde yer alan Türk halk müziğine yönelik görüşleri alınan uzmanların 4'ünün cinsiyeti erkek, 8'inin cinsiyeti kadındır (Tablo 3.5).

Tablo 3.6. *Görüşmeye Katılan Uzmanların Çalıştığı Kuruma İlişkin Dağılımları*

Çalıştığı Kurum	Frekans
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2
Pamukkale Üniversitesi	2
Dokuz Eylül Üniversitesi	2
Adnan Menderes Üniversitesi	1
Karadeniz Teknik Üniversitesi	2
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1
Sıtkı Koçman Üniversitesi	2
Toplam	12

Görüşmeye katılan, bireysel ses eğitimi derslerinde yer alan Türk halk müziğine yönelik görüşleri alınan uzmanların, 2'si Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 2'si Pamukkale Üniversitesi, 2'si Dokuz Eylül Üniversitesi, 1'i Adnan Menderes Üniversitesi, 2'si Karadeniz Teknik Üniversitesi, 1'i On dokuz Mayıs Üniversitesi ve 2'si Sıtkı Koçman Üniversitesinde görev yapmaktadır (Tablo 3.6).

Tablo 3.7. Görüşmeye Katılan Uzmanların Unvanına İlişkin Dağılımları

Unvanı	Frekans
Okutman	1
Öğretim Görevlisi	8
Öğretim Üyesi	2
Doçent Doktor	1
Toplam	12

Görüşmeye katılan, bireysel ses eğitimi derslerinde yer alan Türk Halk Müziğine yönelik görüşleri alınan uzmanların, 1'i Okutman, 8'i Öğretim Görevlisi, 2'si Öğretim Üyesi ve 1'i Doçent Doktor unvanına sahiptir (Tablo 3.7).

3.3 Veri Toplama Araçları (Teknikleri)

Araştırmada detaylı bir literatür taraması yapılmıştır. Bireysel ses eğitimi dersi ve Türk halk müziğine ilişkin kullanılan kaynaklar ve bunlarla ilgili yapılan araştırmalar incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda, alanında uzman kişilerin görüşleri doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme soruları oluşturulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, araştırmacının odaklanarak yaptığı araştırmayı gerektiğinde daha derinlemesine cevaplar alabilmek için ek sorular sorabilmesi, sözel olmayan davranışları gözlemleyebilmesi açısından büyük önem taşır. Ayrıca görüşme sürecinin kontrolünde sondaların önemi büyüktür. Katılımcıların soruya geçerli cevaplar vermemesi durumunda bahsi geçen sondalar aracılığıyla cevabın soruya ilişkin olması sağlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Görüşme formu oluşturulurken alt problemlerin özelliğine göre uzman ve öğrencilere farklı temalar olacak şekilde temalar belirlenmiştir. Soruların anlaşılabilirliğini tespit etmek amacı ile ön çalışma olarak 2 kişi ile pilot görüşmeler yapılmıştır. Pilot uygulama sonrası bazı soruların yeri ve sırası değiştirilmiştir. “Bireysel ses eğitimi ders sürecinde, Türk halk müziği eserlerinin kullanımının size neler kazandırdığını düşünüyorsunuz?” sorusu sekizinci sorudan beşinci soruya aktarılmıştır. Bu soru kişisel gelişim ve mesleki gelişim olarak iki sonda soru ile daha anlaşılır hale getirilmeye çalışılmıştır. Anlaşılmayan sorular yeniden ifadelendirilmiştir. “Üniversiteye girmeden önce ses eğitimi aldınız mı?” sorusu sonda sorular aracılığıyla Türk halk müziği ile ilişkilendirilmiştir. Soruların çözüme

kavuşabilmesi için uzman ve öğrenci görüşleri ayrı olarak toplanmış, uzman görüşme soruları ile eşdeğer öğrenci görüşme formu hazırlanmıştır. Uzman ve öğrenciye yöneltilen sorular üzerinde farklılık olmaksızın yalnızca öğrenci soruları daha ayrıntılı şekilde hazırlanmıştır. Bunun sebebi öğrencilere yapılan pilot görüşmeler sonucunda yeterli gelmeyen soruların derinlemesine anlaşılması için bir düzenlemeye gidilmesidir. Soruların son hali 2 uzman tarafından değerlendirilerek uygulamaya hazır bulunmuştur. Uzman ve öğrencilerden randevu alınarak buldukları okullarda her biri ile bireysel yaklaşık altmış dakika süren röportaj gerçekleştirilmiştir. Yapılan röportajların ses kaydı araştırmacı tarafından alınmış ve saklanmıştır. Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sağladığı esneklik, geçerlik açısından önem taşır.

“Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır” ve betimsel bir analizin kullanıldığı durumlarda görüşmecilerden “doğrudan alıntılara yer vermek ve verilerden yola çıkarak sonuçları açıklamak geçerlik için önemli olmaktadır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.270). Nitel araştırmalarda, nicel araştırmada belirlenmiş kavramların yerine iç geçerlik (inandırıcılık), dış geçerlik-genelleme (aktarılabirlik), iç güvenilirlik (tutarlık), dış güvenilirlik (teyit edilebilirlik) kavramları tercih edilmektedir. Araştırmada geçerliği artırmak amacıyla nitel araştırma yöntemleri konusunda alanında uzmanlaşmış kişilerin araştırmayı farklı boyutlarla incelemesi sağlanmıştır. Araştırmanın iç güvenilirliği şu şekilde sağlanmıştır. Görüşmecilere benzer yaklaşımlarla sorular sorulmuş ve cevaplarıyla birlikte kayıt altına alınmıştır. Eldeki veriler anlamlı kavramlar ile kodlanarak verilerin sonuçlarla ilişkisi incelenmiştir. Ulaşılan sonuçlar bir uzman tarafından kontrol edilmiştir.

3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci

Araştırmacı uzman ve öğrencilerle bireysel görüşmeler yapmıştır. Uzmanların ikisi yapılan görüşmelerde araştırmacının ses kayıt almasına izin vermediği için görüşmeler araştırmacı tarafından görüşme sırasında not edilmiştir.

3.5. Veri Analizi

Uzman ve öğrencilerle yapılan görüşmelerin ses dosyaları incelenerek, toplanan veriler ham veri şeklinde yazılmıştır. Nitel araştırmada araştırmacının kullanacağı en önemli araç, araştırmasına yön verecek olan başlangıçta oluşturulmuş olan alt problemlerdir. Alt

problemler, temaların ortaya çıkarılmasında araştırmacıya ışık tutar. Araştırmacı alt problemleri, genel temalar veya kategori alanları olarak düşünebileceği gibi analiz ilerleyen evrelerinde, bu genel temalar altında alt boyutlar tespit ederek bunları alt tema alanları olarak geliştirebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmada görüşler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiş ve kodlanmıştır. Bu yaklaşım gereğince daha önceden belirlenen temalara göre, elde edilen veriler özetlenir ve yorumlanır. Veriler görüşme ve gözlem sürecinde uygulanan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak sunulabilir. Bu analizde amaç elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde, doğrudan alıntılarla güçlendirerek okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Betimsel analiz kullanılmasının sebebi karmaşık ve zor bir yöntem olmasına rağmen ulaşılmaması oldukça zor veriler elde edilmiş olur. Altunışık vd.'lerine (2010) göre betimsel analiz dört aşamadan oluşur; betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması, bulguların yorumlanması şeklinde belirtilmiştir. Bu analiz sonucunda bulgular tablolaştırılmış ve araştırmacı tarafından gerekli görülen doğrudan alıntılara yer verilerek raporlaştırılmıştır. Oluşturulan tablolarda, eldeki veriye yönelik her bir değerın görülme sıklığını ve kaç kez tekrarlandığını tespit etmek amacıyla frekans dağılımını belirtilmiştir.

Görüşme yapılan kişilere kodlar verilmiş, öğrenciler Ö1, Ö2,.. ve uzmanlar ÖE1, ÖE2... biçiminde kodlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine yönelik verilerin çözümlenmesi sonucu oluşturulan temalar ve alt temalar yer almaktadır. Araştırma bulguları alt problemlerin sırasına göre kurgulanarak yazılmıştır. Bulgular tablo şeklinde verilmiş ve sözel olarak açıklanmıştır. Her bir alt problem tablolardan önce belirtilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinin işleme şekline yönelik görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme ilişkin hem uzman hem de öğrenci görüşleri alınmıştır. Tablo 4.1. de öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.1. Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi Dersini Nasıl İşlediğine Yönelik Görüşler

TEMA	Alt Tema	Kod	Frekans
Bireysel Ses Eğitimi Dersinin İşlenme Şekline Yönelik Görüşler	Ders İşleme Şekli	Ses açma	5
		Ders tekrarı	3
		Fasikül nota ile	1
		Piyano eşlikli müzik	1
		Nota eğitimi	1
	Başlangıçta Nefes, Fiziksel ve Ses Açma Egzersizi Yapma Durumu	Evet yapıyorum	12
		Hayır yapmıyorum	0

Görüşmeye katılan öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersine yönelik görüşleri tema olarak alınmıştır. Ders işleme şekli ve başlangıçta nefes, fiziksel ve ses açma egzersizi yapma durumu 2 alt tema olarak belirlenmiştir. Ayrıca ders işleme şekli alt temasının ses açma, ders tekrarı, fasikül nota ile, piyano eşlikli müzik ve nota eğitimi şeklinde kodlanmış, başlangıçta nefes, fiziksel ve ses açma egzersizi yapma durumu alt temasının ise evet yapıyorum ve hayır yapmıyorum şeklinde kodlama yapılmıştır. Bu durumda öğrencilerden alınan görüşler doğrultusunda üniversitede ders işleme şekli olarak katılımcılardan 5’i ses açma, 3’ü ders tekrarı, 1’i fasikül nota, 1’i piyano eşlikli müzik ve 1’i nota eğitimi aldıklarını belirtmişlerdir.

Ayrıca, başlangıçta nefes, fiziksel ve ses açma egzersizi yapma durumunu ise öğrencilerin tamamının egzersiz yaptığı görülmüştür (Tablo 4.1).

Bu durumda öğrencilerin bireysel ses eğitimi dersinin işleme şekline yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir. Ders işleme şekli alt temasına ilişkin görüşler şunlardır:

“İlk önce sesimizi açıyoruz ve daha sonra küçük parçalar okuyoruz. Bunlar Türk ezgileri genelde Türk müziği ile ilgili. Arasında halk şarkıları da oluyor.” (Ö1)

“Bireysel ses eğitimi derslerinde başlangıç olarak daha basitten zora doğru, ses egzersizleri, ses açma egzersizleri, nefes egzersizleri ile başlayıp daha sonra beraber bir önceki haftadan seçtiğimiz eser üzerinde çalışıyoruz.” (Ö6)

“Öncelikle hocalarımızla beraber solfejini geçiyoruz. Solfej oturduktan sonra sözlerini oturtmaya çalışıyoruz. Sonrasında parçayı çalışıyoruz ama en başta ses egzersizleri, nefes egzersizleri, ses açma egzersizleri yapıyoruz.” (Ö9)

Başlangıçta nefes, fiziksel ve ses açma egzersizi yapma durumu alt temasına ilişkin görüşler şunlardır:

“Egzersiz çeşitlerinin hepsini uyguluyoruz.” (Ö11)

Araştırmanın birinci alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinin işleme şekline yönelik görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir.

Tablo 4.2. de uzman görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.2. Görüşmeye Katılan Uzmanların Bireysel Ses Eğitimi Dersini Nasıl İşlediğine Yönelik Görüşler

Tema	Alt Tema	Kod	Frekans	
Bireysel Ses Eğitimi Dersinin İşlenme Şekline Yönelik Görüşler	Ders İşleme Şekli	Ses açma	5	
		İç dış gevşeme (açma germe)	2	
		Ders tekrarı	5	
		Fasikül nota ile	6	
		Piyano eşlikli eser seslendirme	2	
	Başlangıçta Nefes, Fiziksel ve Ses Açma Egzersizi Yapma Durumu		Nota eğitimi	4
			Vokal eğitimi	4
			Evet yapıyorum	12
			Hayır yapmıyorum	0

Görüşmeye katılan uzmanların, bireysel ses eğitimi dersinin işleme şekline yönelik görüşler tema olarak belirlenmiştir. Ders işleme şekli ve egzersiz türleri alt tema olarak belirlenmiştir. Ders işleme şekli alt temasında eğitimcilerin, 5'i ses açma, 2'si iç dış gevşeme (açma germe), 5'i ders tekrarı, 6'sı fasikül nota, 2'si piyano eşlikli eser seslendirme, 4'ü nota eğitimi ve 4'ü vokal eğitimi olarak belirtmiştir. Ayrıca, başlangıçta nefes, fiziksel ve ses açma egzersizi yapma durumunda ise eğitimcilerin tamamının egzersizi yaptırdığı görülmüştür (Tablo 4.2).

Bu durumda uzmanların, bireysel ses eğitimi dersini işlemesine yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

Ders işleme şekli alt temasına ilişkin görüşler şunlardır:

“Bireysel ses eğitimi derslerini öncelikle vücudu ısıtmak için açma germe ses nefes egzersizleri yapıyoruz. Akabinde daha önceden verilmiş eserler varsa onların deşifrelerini yapıyoruz. Bende piyano eşliği yapıyorum. Eserlerini daha önceden verdiğim için öğrenci çalışıp gelmiş oluyor. Deşifre süreci bitmişse müzikal anlamda uygun olduğunu düşündüğüm mutlaka atlamadan yapılmasını düşündüğüm nüanslar varsa o nüansların üzerinde duruyorum. Eser üzerinde kırmızı kalemle işaretliyorum. Sonra yabancı sözlü aria-antice, lied söylüyorlarsa telaffuzlarını mümkün olduğu kadar yazıyorum. Dersin başından sonuna kadar geçen süreç bu. Eğer bunları tamamlamışsak eserleri tekrar tekrar eşlikle çalışarak tekniğin ve eserin oturması için, eşlikle olan uyumun gelişmesi için tekrar yapıyoruz.” (ÖE1)

“Herkesin işlediği gibi ses açıyoruz, nefes egzersizleri yapıyoruz. Sonra öğrenciye ne ödevi verdiyse bunları çalışıyoruz. Nefes egzersizini ses egzersizinden ayırmıyorum. Yani öğrencinin kafasını karıştırmıyorum. Söz konusu şarkı söylerken kullanmamız gereken nefesin ne olduğunu kabaca çizerek anlatıyorum. Diyafram akciğerin altında bir kas. Nefes aldığımızda bu kas kasılıyor.” (ÖE3)

Başlangıçta nefes, fiziksel ve ses açma egzersizi yapma durumuna ilişkin görüşler şunlardır.

“Evet.” (ÖE2)

“Evet mutlaka yapıyoruz.” (ÖE4)

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi “bireysel ses eğitimi alan öğrencilerin başlangıç aşamasında karşılaştıkları güçlükler nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme ilişkin hem uzman hem de öğrenci görüşleri alınmıştır.

Tablo 4.3. de öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.3. Öğrencilerin Başlangıç Aşamasında Karşılaştığı Güçlüklere Yönelik Görüşleri

TEMA	Alt Tema	Kod	Frekans
Başlangıç Aşamasında Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Karşılaşılan Güçlüklere Yönelik Görüşler	Teknik Bilgi Eksikliğinden Kaynaklanan Güçlükler	Yabancı dilde telaffuz sorunu	1
		Diyafram kullanamama durumu	8
		Detone olma	1
		Tize çıkamama	3
		Sesi damağa taşıma zorluğu	2
Diğer	Kişisel Özelliklerden Kaynaklanan Güçlükler	Özgüven eksikliği	1
		Sıkıntı yaşamadım	2

Görüşmeye katılan öğrencilerin, başlangıç aşamasında bireysel ses eğitimi dersinde karşılaşılan güçlüklere yönelik görüşleri tema olarak belirlenmiştir. Teknik bilgi eksikliğinden kaynaklanan güçlükler, kişisel özelliklerden kaynaklanan güçlükler ve diğer güçlükler alt tema olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin görüşlerinden yararlanılması sonucunda; teknik bilgi eksikliğinden kaynaklanan güçlükler alt teması, yabancı dilde telaffuz sorunu, diyafram kullanamama durumu, detone olma, tize çıkamama ve sesi damağa taşıma zorluğu olarak belirtmiştir. Kişisel özelliklerden kaynaklanan güçlükler alt teması özgüven eksikliği olarak ve diğer güçlükler alt teması ise sıkıntı yaşamadım şeklinde kodlanma yapılmıştır. Öğrencilerin görüşlerinden yararlanılarak belirlenen kodlamaların yabancı dilde 1'i telaffuz sorunu, 8'i diyafram kullanmadığını, 1'i detone olma, 3'ü tize çıkamama, 2'si sesi damağa taşıma zorluğu, 1'i özgüven eksikliği ve 2'si sıkıntı yaşamadığını belirtmiştir (Tablo 4.3).

Bu durumda öğrencilerin başlangıç aşamasında bireysel ses eğitimi dersinde karşılaşılan güçlüklere yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“İlk başlarda çok ilginç bulmuştum. Çünkü diyaframımın bile nerde olduğunu bilmiyordum. Diyafram nefesi alıyor çok ciddi. Nefes kontrolünde zorlanmışım. Sonrasında pozisyonlar çok zorlamıştı. Mesela ağzını dik açacaksın mesela. Bu tiz seslerde zor geliyordu.” (Ö11)

“Nefes egzersizleri konusunda zorluk çekiyordum ama bu konuda yeteri kadar egzersiz yapıldığını düşünmüyorum. Doğru nefes alıp vermede hala güçlük çekebilirim ama bu konu benden kaynaklı da olabilir.” (Ö12)

“Öncelikle nasıl nefes almam gerektiğini bilmediğimi anladım. Bunu hocamla öğrendim. Vokallerde zorlandım. Çünkü sesimi önde kullanmayı bilmiyordum. Zorlansam da zamanla oturdu.” (Ö7)
 “Piyano eşliğıyla beraber daha önceden sürekli şarkı söylemediğim için özgüven eksikliği ve teknik sıkıntılar vardı. Zamanla aşılacak bir şeydi. Yeni başladığım için teknik sıkıntılar vardı. Zamanla oturacak eksikliklerin ilk başlarda olması özgüven eksikliğine neden oldu.” (Ö6)

Araştırmanın ikinci alt problemi “bireysel ses eğitimi alan öğrencilerin başlangıç aşamasında karşılaştıkları güçlükler nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir.

Tablo 4.4. de uzman görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.4. *Uzmanların Öğrencilerin Başlangıç Aşamasında Karşılaştığı Güçlüklerle Yönelik Görüşleri*

Tema	Alt Tema	Kod	Frekans
Öğrencilerin Başlangıç Aşamasında Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Karşılaşılan Güçlüklerle Yönelik Görüşler	Teknik Bilgi Eksikliğinden Kaynaklanan Güçlükler	Diyafram kullanamama durumu	6
		Detone olma	1
		Doğru nefes almadaki güçlük	10
	Kişisel Özelliklerden Kaynaklanan Güçlükler	Ses yorgunluğu	1

Görüşmeye katılan uzmanların, dersi ilk defa alan öğrencilerin karşılaştığı güçlükler tema olarak belirlenmiştir. Teknik bilgi eksikliğinden kaynaklanan güçlükler ve kişisel özelliklerden kaynaklanan güçlükler alt tema olarak belirlenmiştir. Teknik bilgi eksikliğinden kaynaklanan güçlükler alt temasında uzmanların, 6’sı diyafram kullanamama durumu, 1’i detone olma, 10’u doğru nefes almadaki güçlük olarak belirtmiştir. Kişisel özelliklerden kaynaklanan güçlükler alt temasında uzmanların, 1’i ses yorgunluğu olarak belirtmiştir (Tablo 4.4).

Bu durumda uzmanların, dersi ilk defa alan öğrencilerin karşılaştığı güçlüklerle yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Öğrenciler doğru nefes almada güçlük çekiyorlar.” (ÖE3)
 “Dersi ilk defa alan öğrenci diyaframı bilmiyor. Diyaframı öğretiyorsunuz. Bu dönemler biraz sancılı geçiyor. Bir kaç ay nefesi çözümledikten sonra vokalleri algılaması da zor oluyor. Ağız kapalı nasıl yapacağını bilemiyor. Kafa sesine geçiş nasıl oluyor diye öğrendikten sonra her şey kolaylaşıyor.” (ÖE4)

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan kaynaklara ilişkin görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme

ilişkin hem uzman hem de öğrenci görüşleri alınmıştır. Tablo 4.5. de öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.5. Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi Derslerindeki Kaynaklara İlişkin Görüşler

Tema	Alt Tema	Kod	Frekans
Bireysel Derslerdeki Kaynak Türleri	Kullanılan Eser Türleri	Ninniler	2
		Türk halk müziği	4
		Scarletti	1
		Vaccai (Egzersiz Kitabı)	2
		Opera eserleri	1
	Fasikül Notalar	Schubert eserleri	1
		Aria anticheler	3
		Lied	1
		Korel	1
		Kanon	1
		Aria	1
	Kullanılan Albümler	Gülşen Şimşek – Şan için Piyano Eşlikli Albüm Lied, Aria Antiche, Aria ve Napoliten Şarkılar	1
		Kullanılan Düzenlemeler	Saip Egüz – Piyano Eşlikli Halk Türküleri / Piyano Eşlikli Okul Şarkıları
	Kullanılmayan Kaynaklar	Yok	8
		Opera eserleri	1
		Bilmiyorum	2
	Kaynakların Yabancı Dilde Olmasının Etkileri	Şarkı seslendirmeyi etkilemedi	2
		Çeviri/Dil sorunu	7
		Yabancı dil olumlu etkiledi	1
		Yabancı dil kullanılmıyor	1

Görüşmeye katılan öğrencilerin, bireysel derslerdeki kaynak türleri tema olarak belirlenmiştir. Kaynak olarak kullanılan eser türleri, fasikül notalar, kullanılan albümler, kullanılan düzenlemeler, kullanılmayan kaynaklar ve kaynakların yabancı dilde olmasının etkileri alt

tema olarak belirlenmiştir. Katılımcı öğrencilerin görüşlerinden yararlanarak elde edilerek bulunan kodlamaların kullanılan eserlerinden 2’si ninniler, 4’ü Türk halk müziği, 1’i Scarletti, 2’si Vaccai(egzersiz kitabı) ve 1’i opera eserleri olarak belirtmişlerdir.

Fasikül notalarda 1’i Schubert eserlerini, 3’ü aria anticheler, 1’i lied, 1’i korel, 1’i kanon, 1’i aria olarak belirtmişlerdir.

Kullanılan albümler alt temasında öğrencilerden, 1’i Gülşen Şimşek – Şan için Piyano Eşlikli Albüm Lied, Aria Antiche, Aria ve Napoliten Şarkılar olarak belirtmişlerdir. Kullanılan Düzenlemelerde öğrencilerden 3’ü Saip Egüz – Piyano Eşlikli Halk Türküleri / Piyano Eşlikli Okul Şarkıları olarak belirtmişlerdir. Öğrencilerin kullanılmayan kaynaklarda öğrencilerden 8’i yok, 1’i opera eserlerinin olmadığı ve 2’si bilmiyorum olarak belirtmişlerdir. Kaynakların yabancı dilde olmasının öğrencilerin, 2’si şarkı seslendirmeyi etkilemedi, 7’si çeviri/dil sorunu, 1’i yabancı dil olumlu etkilediğini ve 1’i yabancı dil kullanımının başlangıçta olmadığını belirtmiştir (Tablo 4.5).

Bu durumda öğrencilerin bireysel derslerdeki kaynaklara yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Tek bir kaynaktan ya da zorunlu müfredattan ilerlemiyorduk. Öğretmeniniz öğrencilerin sesinin niteliğine göre eserler veriyordu. Piyano eşlikli şana uyarlanmış türkü de söylüyorduk Vaccai de söylüyorduk aria-antiche eserler de vardı. Karışık ilerliyorduk. İlk yılımda Saip EGÜZ’ ün şan için piyano eşlikli türküler kitabını bitirmiştik. Bir yandan Vaccai söylüyorduk. Bir yandan da 30 arya adlı kitaptan ilerledik. Schubert’in eserlerinden söylüyorduk.” (Ö6)

“Genelde halk müziği şarkıları ve beraberindeki aria-anticheler. Hatırladığım eserler “Başımda Altın Tacım, Bülbülüm Altın Kafeste, Sabahın Seherinde” türküleri.” (Ö2)

“Özellikle kullanmadığım kaynak yok.” (Ö5)

Araştırmanın üçüncü alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan kaynaklara ilişkin görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir.

Tablo 4.6. uzmanların görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.6. *Uzmanların Bireysel Ses Eğitimi Derslerindeki Kaynaklara İlişkin Görüşler*

Tema	Alt Tema	Kod	Frekans
Bireysel derslerdeki kaynak türleri	Kullanılan Eser Türleri	Okul şarkıları/türküleri	7
		Concon (Egzersiz Kitabı)	5
		Vaccai (Egzersiz Kitabı)	4
		Opera ariaları	1
		Web kaynaklı nota siteleri	1
	Fasikül Notalar	F. Schubert, Çaykovski, W. A. Mozart'tan arialar, antik arialar	3
		Liedler/aria anticheler	8
		Mozart'ın Figaro'nun Düğünü Operasından seçtiğim bölümler	1
	Kullanılan Besteci Adı	Erdal Tuğcular - Şan için Piyano Eşlikli Türküler	10
	Kullanılan Albüm Adı	Keriman Davran& F. G. Öztürk - Şan için Piyano Eşlikli Şarkılar 1 Arie Antiche ve Liedler	3
		Sevan Nart- Şan için Piyano Eşlikli Duetler (Kadın Sesleri için)/(Erkek Sesleri için)	1
		Gülşen Şimşek – Şan için Piyano Eşlikli Albüm Lied, Aria Antiche, Aria ve Napoliten Şarkılar	8
		Suna Çevik – Koro Albümü	1
	Kullanılan Düzenlemeler	Muhammet Koç& Vsevolod Kuzmin - Şan için Piyano Eşlikli 12 Türkü/ Şan için Piyano Eşlikli 9 Türkü/ Şan için Piyano Eşlikli Azeri Türküler	2
		Memduh Özdemir – Şan için Eşlikli Türkü Düzenlemeleri	2
Nedim Yıldız – İki ve Üç Sesli Türküler		1	
Cemal Reşit Rey – Anadolu Türküleri/ 12 Anadolu Türküsü		1	

(devamı arkadadır)

Tablo 4.6. *Uzmanların Bireysel Ses Eğitimi Derslerindeki Kaynaklara İlişkin Görüşler (devamı)*

Tema	Alt Tema	Kod	Frekans
Bireysel derslerdeki kaynak türleri	Kullanılan Düzenlemeler	Mahmut Sarı – Piyano Eşliğinde Yedi Türkü	3
		Saip Egüz – Piyano Eşlikli Halk Türküleri / Piyano Eşlikli Okul Şarkıları	9
		Selçuk Bilgin – Piyano Eşlikli Marşlar / Piyano Eşlikli Okul Şarkıları	2
	Kullanılmayan	Yok	1
		Teknik açıdan zor eserler	2
		Ses sınırını zorlayan, ses sağlığına zarar verebilecek olan ses aralığına sahip, register geçişleri ve tartımı zor olan eserler	5
		Tonal olmayan eşliksiz şarkılar veya halk türküleri.	2
		Öğrencinin çok fazla zamanını alacak deneysel ve modern eserler	2
		Şarkı seslendirmeyi etkilemedi	1
	Yabancı dildeki kaynaklar	Çeviri/Dil sorunu	5
		Olumlu etkiledi	1
		Duygu eksikliği	1
		Kullanılmıyor	7

Görüşmeye katılan uzmanların, bireysel derslerdeki kaynak türleri tema olarak belirlenmiştir. Kullanılan eser türleri, fasikül notalar, kullanılan besteci adı, kullanılan albüm adı, kullanılan düzenlemeler, kullanılmayan ve yabancı dildeki kaynaklar alt tema olarak belirlenmiştir(Tablo 4.6.)

Kullanılan eserler alt temasında uzmanların, 7'si okul şarkıları/türküleri, 5'i Concon, 4'ü Vaccai, 1'i opera ariaları, 1'i web kaynaklı nota sitelerinden elde edilen nota çıktısı olarak belirtmiştir. Fasikül notalar alt temasında uzmanların, 3'ü F. Schubert, Çaykovski, W. A.

Mozart'tan arialar, antik arialar, 1'i Mozart'ın Figaro'nun Düğünü Operasından seçtiğim bölümler ve 8'i liedler/aria-anticheler olarak belirtmiştir. Kullanılan besteci adı alt temasında uzmanların, 10'u Erdal Tuğcular - Şan için Pişano Eşlikli Türküler olarak belirtmiştir. Kullanılan albüm adı alt temasında uzmanların, 3'ü Keriman Davran& F. G. Öztürk-Şan için Pişano Eşlikli Şarkılar 1 Arie Antiche ve Liedler, 1'i Sevan Nart- Şan için Pişano Eşlikli Düetler (Kadın Sesleri için)/(Erkek Sesleri için), 8'i Gülşen Şimşek-Şan için Pişano Eşlikli Albüm Lied, Aria Antiche, Aria ve Napoliten Şarkılar, 1'i Suna Çevik-Koro Albümü olarak belirtmiştir. Kullanılan düzenlemeler alt temasında eğitimcilerin, 2'si Muhammet Koç& Vsevolod Kuzmin-Şan için Pişano Eşlikli 12 Türkü/ Şan için Pişano Eşlikli 9 Türkü/ Şan için Pişano Eşlikli Azeri Türküler, 2'si Memduh Özdemir-Şan için Eşlikli Türkü Düzenlemeleri, 1'i Nedim Yıldız-İki ve Üç Sesli Türküler, 1'i Cemal Reşit Rey-Anadolu Türküleri/ 12 Anadolu Türküsü, 3'ü Mahmut Sarı-Pişano Eşliğinde Yedi Türkü, 9'u Saip Egüz-Pişano Eşlikli Halk Türküleri / Pişano Eşlikli Okul Şarkıları, 2'si Selçuk Bilgin-Pişano Eşlikli Marşlar /Pişano Eşlikli Okul Şarkıları olarak belirtmiştir. Kullanılmayan kaynak alt temasında uzmanların, 1'i kullanılmayan kaynak yok, 2'si teknik açıdan zor eserler, 5'i ses sınırını zorlayan, ses sağlığına zarar verebilecek olan ses aralığına sahip, register geçişleri ve tartımı zor olan eserler, 2'si tonal olmayan eşiksiz şarkılar veya halk türküleri ve 2'si öğrencinin çok fazla zamanını alacak deneysel ve modern eserler olarak belirtmiştir. Yabancı dildeki kaynaklar alt temasında uzmanların, 1'i şarkı seslendirmeyi etkilemedi, 5'i çeviri/dil sorunu, 1'i olumlu etkiledi, 1'i duygu eksikliği ve 7'si kullanılmıyolarak belirtmiştir (Tablo 4.6).

Bu durumda uzmanların, bireysel derslerdeki kaynak türlerine yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Şimdi YÖK'ün verdiği müfredatta bireysel ses eğitimi dersleri içerisinde kullanılacak ve söylenecek olan eser türleri belli. Bunlar, okul şarkıları türküler, aria-anticheler, liedler, şeklinde sınıflandırılmış. Bunların dönemlere göre farklı örneklerini seslendiriyoruz. Elimizden geldiği kadar. Tabi bunların toplu olarak bulunduğu albümler kullanıyoruz. Dört dönemlik ses eğitimi dersini Gülşen Hocanın kitabı ile götürebiliyoruz. Çünkü içinde türküler, okul şarkıları, aria-antiche ve liedler var. Sanki her seviye için düşünülmüş... ..Erdal Hocanın türkü düzenlemeleri var. Sırrı Hocanın düzenlemeleri var. Başka piyanocu hocaların şancı hocalarla birlikte çalışarak piyanocuların eşliklerini yazdığı şancıların derlediği kitaplar var. Rahmetli Keriman DAVRAN Hocanın Ferda Hoca ile çıkarttığı kitap var. Yeni kaynak çok. İlk zamanlar kaynak sıkıntısı çekiyorduk ama son yıllarda o aşıldı.” ve “Özellikle kullanmadığım isim olarak söyleyebileceğim bir kaynak yok. Fakat özellikle birden tizlere (özellikle türkülerde) giden öğrencinin söylemesinin tartım ses aralığı ve register olarak zor olduğunu düşündüğüm eserleri tercih etmiyorum.” (ÖE1)

“Doğal mikrofonlarımız var. Ses normal şartlarda solunum desteğiyle beraber gırtlakta titreşim sistemimiz var. Oradan renk tını kazandırmak için taşıyıcı nefes ile beraber sesi damağa taşımakta zorluk çekiyorlar. İlk defa alışmadıkları tınlarla karşılaştıkları için sıkıntı çekiyorlar ve garip geliyor.” (ÖE2)

“Genellikle başlangıçta Türkü çalıştırıyorum. Saip Egüz ve Gülşen Şimşek Hocalarımın hazırladıkları kaynaklardan yararlanıyorum. Bu kaynaklarda 'A' ve 'O' vokalinin olması ve bunu takip eden yuvarlak vokallerin olması, örneğin ;'dağlar dağlar oy dağlar' müzik cümlesinde olduğu gibi başlangıçta öğrenciye doğru

tekniki öğretmekte yardımcı oluyor. Bununla birlikte Erdal TUĞCULAR, Concon, Mahmut SARI, Vaccai (2.sınıfta) kullandığım kaynaklar arasında. Bununla birlikte fasikül nota.” (ÖE3)

“Concon kullanıyorum, Saip Egüz’ün piyano eşlikli halk türküleri okul şarkıları, basit türküler farklı eşlikler ile basit liedler, Vaccai metodu biraz daha ilerleyenler için ise antik arylalar kullanıyorum.” (ÖE5)

“Öğrenciyi zorlayacak ses sağlığına zarar verecek kaynakları tercih etmiyorum. Öğrencinin çok fazla zamanını alacak deneysel ve modern eserlerden uzak durmaya çalışıyorum.” (ÖE6)

“Elimize geçen her kitaptan mutlaka faydalanıyoruz. Kulağa hoş gelmeyen atonal (tonal olmayan) içinde farklı aralıklar bulunduran atlamalar olan öğrenciyi çok zorlayacak eserleri pek tercih etmiyoruz.” (ÖE11)

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan Türk halk müziği eserlerine yönelik görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme ilişkin hem uzman hem de öğrenci görüşleri alınmıştır. Tablo 4.7. de öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.7. Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Repertuvarda Kullanılan Türk Halk Müziği Eserlerine Yönelik Görüşler

Tema	Alt Tema	Kod	Frekans
Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Repertuvarda Kullanılan Türk Halk Müziği Eserlerine Yönelik Görüşler	Repertuvarda Olma Durumu	Yok	1
		Var	11
	Kim İstedi	Ben istedim	3
		Hocam istedi	11
	Tercih Sebebi	Üniversite öncesi eğitim	1
		Halk müziğini seviyorum	3
		Avantajlı olması	1
	Türk Halk Müziğinin Bazı Değişkenler Açısından Öğrenciyi Etkileme Durumu	Yok	1
		Teknik açıdan olumlu veya olumsuz etkisi olmadı	2
		İçten hissettirmesi	2
		Alışkanlık	3
		Dilin Türkçe olması	3
		Kültürel etki	1
		Özgüven	1
Olumlu yönde etkiledi	2		
Repertuvarda Ses Özelliğine Uygun Eser Bulunmadaki Güçlükler	Hayır çekmedim	7	
	Evet çektim	5	

Görüşmeye katılan öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde repertuvarda kullanılan Türk halk müziği eserlerine yönelik görüşleri tema olarak belirlenmiştir. Repertuvarda olma durumu, kim istedi, tercih sebebi, Türk halk müziğinin bazı değişkenler açısından öğrenciyi etkileme durumu ve repertuvarda ses özelliğine uygun eser bulunmadaki güçlükler alt tema olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin görüşlerinden yararlanarak yapılan kodlama işleminde, repertuvarda olma durumu alt temasında 1'si yok ve 11'i var olarak belirtmiştir. Kim istedi alt temasında 3'ü ben istedim, 11'i hocam istedi olarak belirtmiştir. Tercih Sebebi alt temasında, 1'i üniversite öncesi eğitim, 3'ü halk müziğini seviyorum, 1'i avantajlı olması, 1'i yok olarak belirtmiştir. Türk halk müziğinin bazı değişkenler açısından öğrenciyi etkileme durumu alt temasında 2'si teknik açıdan olumlu veya olumsuz etkisi olmadı, 2'si içten hissettirmesi, 3'ü alışkanlık, 3'ü dilin Türkçe olması, 1'i kültürel etki, 1'i özgüven ve 2'si olumlu yönde etkiledi olarak belirtmiştir. Repertuvarda ses aralığına uygun eserleri bulmakta güçlük çekme durumu alt temasında 7'si hayır çekmedim ve 5'i evet çektim olarak belirtmiştir (Tablo 4.7).

Bu durumda öğrencilerin bireysel ses eğitimi dersinde repertuvarda kullanılan Türk halk müziği eserlerine yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Bazen güçlük çekiyorum. Ses aralığının dar olmasından dolayı bazı şarkıları söylerken zorluk çekiyorum.”
(Ö5)

“Evet bulunmaktadır. Hocam istedi ve ben de istedim hayır demedim.” ve “Olumlu yönde etkiledi. Çeşitliliği sağladı. Daha rahat söyledim. Kulağım o ezgilere daha alışkın olduğu için eserin içine daha rahat giriyordum, sözlerin Türkçe olmasından ve bana daha anlamlı gelmesinden dolayı eserin içine daha çok girmemi sağladı.”
(Ö6)

“Halk müziği söylemeyi seviyorum ama beni olumlu etkilediğini de söyleyemem olumsuz etkilediğini de. Basit türküler söyledik. Beni pek geliştirdi diyemem. Teknik açıdan pek farklılık göremedim kendimde.” (Ö3)

“Türk halk müziği eserlerinin bulunması beni gayet iyi etkiledi. Çünkü sadece yabancı dil de bir şeyler söyleyerek yeterli değil. Türk halk müziğini öğrenerek de kültürümüzü öğrenmiş oldum.” (Ö7)

“Güzel etkiledi sonuçta türküler bizim özümüz. Türküleri söylerken özgüven geliyor. Daha rahat oluyorum. Kulağıma aşına olan bir müzik. Sonuçta her türkünün içinde bir kaynağı vardır. Ailelerimiz dinlediği için çocukluğumuzdan gelen bir şeydir bu. O yüzden kendimi daha rahat hissediyorum.” ve “Bazen çekiyorum. Ses aralığı çok geniş olmadığı için benden kaynaklı bir problem. Bazen tize çıkmakta bazen de pese inmekte zorluk çekiyorum. O yüzden bazen parça bulurken zorlanıyoruz.” (Ö8)

“Beni olumlu yönde etkiledi. Çünkü Türk halk müziği parçalarını seviyorum.” ve “Evet çekiyorum. Parçaların çoğu tiz. Belki bir iki tane istisna parçalar vardır. Eserleri bir ses aşağı transpoze etmek zorunda kalıyoruz. Sesi yormak yerine kendi seslerimize çekerek daha kolay okuyabiliyoruz.” (Ö10)

Araştırmanın dördüncü alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan Türk halk müziği eserlerine yönelik görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Tablo 4.8. de uzman görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.8. *Uzmanların Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Repertuvarda Kullanılan Türk Halk Müziği Eserlerine Yönelik Görüşler*

TEMA	Alt Tema	Kod	Frekans
Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Repertuvarda Kullanılan Türk Halk Müziği Eserlerine Yönelik Görüşler	Tercih Sebebi	Öğrencinin müzik seviyesi	3
		Türk halk müziğini beğeniyorum	2
		Müziği duyguyla okunmasını mümkün kılması	3
		Kendi dilinde okunması	3
		Ulusaldan evrensele ilkesi	2
	Türk Halk Müziğinin Bazı Değişkenler Açısından Öğrenciyi Etkileme Durumu	Şan eğitimini öğrenmeli	2
		Acelite yeti eksikliğini düzeltmesi	2
		Teknik alışkanlık	2
		Kültürel etki	1
		Özgüven	1
	Repertuvarda Ses Özelliğine Uygun Eser Bulunmadaki Güçlükler	Empati	2
		Motivasyon	2
		Olumlu yönde etkiledi	5
		Hayır çekmiyorum	3
		Evet çekiyorum	8

Görüşmeye katılan uzmanların, bireysel ses eğitimi dersinde repertuvarda kullanılan Türk halk müziği eserlerine yönelik görüşler tema olarak belirlenmiştir. Tercih sebebi, Türk halk

müziğinin bazı değişkenler açısından öğrenciyi etkileme durumu ve repertuvarda ses özelliğine uygun eser bulunmadaki güçlükler alt tema olarak belirlenmiştir. Uzmanların görüşlerinden yararlanarak yapılan kodlama işleminde, tercih sebebi alt temasında uzmanların, 3'ü öğrencinin müzik seviyesi, 2'ü Türk halk müziğini beğeniyorum, 3'ü müziği duyguyla okunmasını mümkün kılması, 3'ü kendi dilinde okunması, 2'si ulusaldan evrensel ilkesi ve 2'si şan eğitimini öğrenmeli olarak belirtmiştir. Türk halk müziğinin bazı değişkenler açısından öğrenciyi etkileme durumu alt temasında uzmanların, 2'si acelite yeti eksikliğini düzeltilmesi, 2'si teknik alışkanlık, 1'i kültürel etki, 1'i özgüven, 2'si empati, 2'si motivasyon ve 5'i olumlu yönde etkiledi olarak belirtmiştir. Repertuvarda ses özelliğine uygun eser bulunmadaki güçlükler alt temasında uzmanların, 3'ü hayır çekmiyorum 8'i evet çekiyorum olarak belirtmiştir (Tablo 4.8).

Bu durumda uzmanların, bireysel ses eğitimi dersinde repertuvarda Türk halk müziği eserlerine yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Ben olaya duygusal açıdan değil teknik açıdan bakarım. Teknik alışkanlıkları kazandırabileceğimiz niteliklerde türküler var ise onları söyletmeye çalışıyoruz. Mutlaka amacına da ulaşıyordur. Bizim türkülerimizde acelite yeti, bağı pekiştiren türküler var. Bir öğrencinin özellikle bağ ve acelite yeti ile problemli olduğunu düşünüyorsan o tarz türkülerini kasten veriyorum ki gelişsin diye” (ÖE1)

“Evet bulunmaktadır. Ben kendim ilke olarak bunu doğru buluyorum. Türk halk müziği eserlerinin içinden seçilmiş seçkin örneklerle ilerliyoruz. Öğrencilerin zorlanacağı makam olarak karışık eserlerden uzak duruyorum. Özellikle Saip Egüz'ün yaptığı piyano eşlikli halk türkülerini ve okul şarkıları kitabını çok kullanıyorum. Çünkü orada hazır piyano eşliği var. “ (ÖE5)

“Bence öğrenciyi çok olumlu etkiliyor. Bence herkesin kendi öz müziğini bilmesi lazım. Bir müzik öğretmenin de halk müziği hakkında bilgi sahibi olması gerekiyor. Kendi halkının türkülerini bilmeyen bir müzik öğretmenin olması imkânsız diye düşünüyorum. Nasıl ki arya ve marşlardan birkaç eser bilmesi gerekiyorsa halk türkülerini de çok halk müziği tekniği gırtlacağı ile belki yöresel olarak söyleyemese bile en azından bir fikri bilgisi olması gerekiyor.” (ÖE8)

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın beşinci alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğinin kazanımlarına ilişkin görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme ilişkin hem uzman hem de öğrenci görüşleri alınmıştır.

Tablo 4.9. da öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.9. Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Müziğinin Kazanımlarına Yönelik Görüşler

Tema	Alt Tema	Kod	Frekans
Türk Halk Müziğinin Kazanımları	Kişisel Gelişim Açısından	Müzik bilinci	1
		Müzik bilgisi	5
		Katkısı olmadı	1
		Genel müzik kültürü	4
		Özgüveni artırması	2
		Dil gelişimine katkı	4
	Mesleki Gelişim Açısından	Sesini esere göre kullanabilme	1
		Müzik kültürü	5
		Repertuar bilgisi	7

Görüşmeye katılan öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğinin kazanımlarına yönelik görüşleri tema olarak belirlenmiştir. Kişisel gelişim açısından ve mesleki gelişim açısından alt tema olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin görüşlerinden yararlanarak yapılan kodlama işleminde, kişisel gelişim açısından alt temasının 1'i müzik bilinci, 5'i müzik bilgisi, 1'i katkısı olmadı, 4'ü genel müzik kültürü, 2'si özgüveni artırması, 4'ü dil gelişimine katkı ve 1'i sesini esere göre kullanabilme olarak belirtmiştir. Mesleki gelişim açısından alt temasından 5'i müzik kültürü ve 7'si repertuar bilgisi olarak belirtmiştir (Tablo 4.9).

Bu durumda öğrencilerin bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğinin kazanımlarına yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Kişisel gelişim açısından bizim özümüz olduğu için onları söylerken özgüven duyuyorum.” ve “Mesleki açıdan da hepimiz öğretmen olacağız ilerde Türkiye'nin neresine atanırsak atanalım türküler bizim işimize yarayacak. Çocukları öğreteceğiz bu yüzden mesleki gelişim açısından yararlı olacak.” (Ö8)

“Kişisel gelişim açısından bazı eserler kulaktan dolma oluyor, nota ile bunları çalıştığımızda en azından doğrusunu öğrenme şansımız oluyor.” ve “Mesleki gelişim açısından bu dediğim konu geçerli sayılabilir. Ayrıca biz öğretmen olup okullara atandığımızda Türk halk müzikleri kendi dilimizde olduğu için çocuklara öğretmesi daha kolay ve zevkli olabilir diye düşünüyorum.” (Ö9)

Araştırmanın beşinci alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğinin kazanımlarına ilişkin görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir.

Tablo 4.10. da uzman görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.10. *Uzmanların Türk Halk Müziğinin Kazanımlarına Yönelik Görüşler*

Tema	Alt Tema	Kod	Frekans
Türk Halk Müziğinin Kazanımları	Kişisel Gelişim Açısından	Müzik bilinci	1
		Müzik bilgisi	4
		Genel müzik kültürü	9
		Özgüveni artırması	1
		Dil gelişimine katkı	5
	Mesleki Gelişim Açısından	Sesini parçaya göre kullanabilme	2
		Müzik kültürü	6
		Öğretmedeki kültürel kolaylık	5
		Mesleki donanım	8

Görüşmeye katılan uzmanların, Türk halk müziği kazanımları tema olarak belirlenmiştir. Kişisel gelişim açısından ve mesleki gelişim açısından alt tema olarak belirlenmiştir. Kişisel gelişim açısından alt temasında uzmanların, 1'i müzik bilinci, 4'ü müzik bilgisi, 9'u genel müzik kültürü, 1'i özgüveni artırması, 5'i dil gelişimine katkı ve 2'si sesini parçaya göre kullanabilme olarak belirtmiştir. Mesleki gelişim açısından alt temasında, 6'sı müzik kültürü, 5'i öğretmedeki kültürel kolaylık ve 8'i mesleki donanım olarak belirtmiştir (Tablo 4.10).

Bu durumda uzmanların, Türk halk müziğinin kazanımlarına yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Aynı zamanda öğrenci bu kültürle büyüdüğü için kendi kültürü içinde bulunduğu için onu doğru söylemeyi öncelikle öğrenmesi daha iyi olacaktır diye düşünüyorum. Söylediğim gibi ulusaldan evrensele ilkesi ile ilerliyoruz.” (ÖE5)

“Öğrenci kendi kültüründen ve kendi dilinden olan bir türküyü seslendirirken onunla ilgili bir takım tavırları, duyguları öğreniyor. Belki o türkünün aslını araştırıyor ve daha duygu katarak söylüyor. Kişisel gelişim açısından böyle bir olumlu yanı var Türk halk müziği söylemesinin.” ve “Mesleki gelişim açısından da faydalı çünkü ileride öğretmen olup çok uzak yerlerde örneğin doğuda bir köyde görev yapacak olan öğretmen köydeki çocuklarla iletişimi kuvvetlendirmek için önce kendi dillerinde şarkılar seslendireceklerdir. Bir müzik öğretmenin dil gelişimine katkısı olduğu yadsınamaz bir gerçek. Bunu müzik ile vereceği için halk türkülerini öğrenmesi hatta bunları her hangi bir çalgı ile basit eşliklerini yapabilmesi bence büyük önem taşıyor. Aynı zamanda öğrenciler ile ufak korolar kurabilir.” (ÖE12)

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın altıncı alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan eşlik çalgılarına yönelik görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme ilişkin hem uzman hem de öğrenci görüşleri alınmıştır. Tablo 4.11. de öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.11. Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Eşlik Çalgısına Yönelik Görüşler

TEMA	Alt Tema	Kod	Frekans
Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Eşlik Çalgısına Yönelik Görüşler	Eşlik Çalgısı İle Çalışma Durumu	Evet çalışıldı	12
		Hayır çalışılmadı	0
	Çalgı Türü	Piyano	12
		Bağlama	1
		Gitar	1
	Eşlik Çalgısının Katkısı	Doğru sesi bulmaya yardımcı	3
		Ritmik yapısını kavrama	1
		Okuma rahatlığı	3
		Ton içinde kalma	3
		Motivasyon	1
		Armoniye algılama	1

Görüşmeye katılan öğrencilerin, Türk halk müziğinin bireysel ses eğitimi dersinde eşlik çalgısına yönelik görüşleri tema olarak belirlenmiştir. Eşlik çalgısı ile çalışma durumu, çalgı türü, eşlik çalgısının katkısı alt temaları belirlenmiştir. Eşlik çalgısı ile çalışma durumu alt temasında 12’si evet çalışıldı olarak belirtmiştir. Çalgı türü alt temasında, 12’si piyano, 1’i bağlama ve 1’i gitar olarak belirtmiştir. Eşlik çalgısının katkısı temasında, 3’ü doğru sesi bulmaya yardımcı, 1’i ritmik yapısını kavrama, 3’ü okuma rahatlığı, 3’ü ton içinde kalma, 1’i motivasyon ve 1’i armoniye algılama olarak belirtmiştir (Tablo 4.11).

Bu durumda öğrencilerin bireysel ses eğitimi dersinde eşlik çalgısına yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Piyano ile çalıştık.” ve “Katkısı olarak da sese ritmimizi vermemiz oldu.” (Ö1)

“Piyano ile birlikte çalıştım. Hocamız eşliğini yapardı biz söylerdik.” ve “Şöyle ki notayı unuttuğum zaman yabancı eser seslendirdiğimde doğru sesi bulmamda eşliğin çok faydası oluyor. Piyanonun çok katkısı oluyor.” (Ö2)

“Piyano ile eşlik yaptık.” ve “Bana katkısı da bir şeyi oturtmadan direkt okumak zor. Özellikle inici çıkıcı sesler var. Bu sesler piyano ya da başka bir eşlikle söylendiği zaman tondan çıkmadan söylenebiliyor.” (Ö10)

Araştırmanın altıncı alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan eşlik çalgılarına yönelik görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir.

Tablo 4.12. de uzman görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.12. Uzmanların Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Eşlik Çalgısına Yönelik Görüşler

TEMA	Alt Tema	Kod	Frekans
	Eşlik Çalgısı İle Çalışma Durumu	Evet	12
		Hayır	0
	Eşlik Çalgı Türü	Piyano	12
		Gitar	4
		Flüt	3
		Viyolonsel	1
		Kemençe	1
Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Eşlik Çalgısına Yönelik Görüşler		Doğru sesi bulmaya yardımcı	1
		Ritmik yapısını kavrama	2
		Okuma rahatlığı	1
		Ton içinde kalma	3
	Eşlik Çalgısının Katkısı	Motivasyon	2
		Armoniye algılama	4
		Uyumlu duyulması	3
		Duygu bütünlüğü	4
		Olumlu yönde katkı	2

Görüşmeye katılan uzmanların, bireysel ses eğitimi dersinde eşlik çalgısına yönelik görüşleri tema olarak belirlenmiştir. Eşlik çalgısı ile çalışma durumu, eşlik çalgı türü ve eşlik çalgının katkısı alt tema olarak belirlenmiştir. Eşlik çalgı türü alt temasında uzmanların, 12’si piyano,

4'ü gitar, 3'ü flüt, 1'i viyolonsel ve 1'i kemençe olarak belirtmiştir. Eşlik çalgının katkısı alt temasında uzmanların, 1'i doğru sesi bulmaya yardımcı, 2'si ritmik yapısını kavrama, 1'i okuma rahatlığı, 3'ü ton içinde kalma, 2'si motivasyon, 4'ü armoniyi algılama, 3'ü uyumlu duyulması, 4'ü duygu bütünlüğü ve 2'si olumlu yönde katkı olarak belirtmiştir (Tablo 4.12).

Bu durumda uzmanların bireysel ses eğitimi dersinde eşlik çalgısına yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Eşlikli çalışmak çok önemli. Bir kere müziği hissediyor. Alt yapıyı, melodiyi ve armoniyi duyuyor. Onunla beraber ben eşlikli çalışırken kendimi daha özgür hissetmişimdir. Çünkü kendi başıma çalıştığım zaman daha çok tekniğe dalyorum. Belki parçanın ritmini temasını bölüp tekrar farklı bir yerden alıp çalışabiliyorum. Müziği tam yaşama adına düşünürsek eşlikli çalışma hem müziği algılama açısından hem duygu bütünlüğü açısından hem ritmik açıdan hem armonik açıdan parçayı seslendirirken bütünsel olarak seslendirmenize yardımcı oluyor.” (ÖE2)

“Derslerimizi piyano eşlikli yapıyoruz. Eğer konserde söyleyecekse halk müziği enstrümanları kullandığımız oluyor. Özellikle bağlama gitar kemençe aklına gelen bütün halk müziği sazlarını meslek hayatım boyunca ben kullandım.” (ÖE5)

“Eşlikçi sıkıntımız var. Eşlik çalgısı olarak piyano kullanıyoruz. Eşlik kısmında sıkıntımız olduğu için CD'si olan kitapları kullanarak onların üzerine söyletmeye çalışıyorum şarkıları tanınmaları açısından.” (ÖE8)

“Bizde sadece piyano var. Diğer üniversitelerde olduğu gibi halk müziği ağırlıklı olmadığı için çok fazla eşlik çeşitliliği yok. Bazı durumlarda öğrencinin sesini tanımak amacı ile bağlama ile eşlik yaptırıtığım oluyor.” (ÖE9)

“Tonda kalmayı sağlıyor. Bizim için piyano çok önemli doğru sesi alma tonda kalma söylerken kulağın sesi iyi bir şekilde algılayabilmesi mutlaka söyleyişi etkiliyor. Daha zevkli hale getirdiği bir gerçek. Sadece çıplak ses çok sade kalıyor. Çok da çekici gelmiyor. İki tuşa bile basmış olsanız direkt renklendiriyor.” (ÖE11)

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın yedinci alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğine ayrılan süre hakkındaki görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme ilişkin hem uzman hem de öğrenci görüşleri alınmıştır.

Tablo 4.13. de öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.13. Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Müziğine Ayrılan Süre Hakkındaki Görüşler

TEMA	Alt Tema	Kod	Frekans
		Yeterli değil	6
Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Müziğine Ayrılan Süre Hakkındaki Görüşler	Süre Yeterliliği	Yeterli	3
		Eşit	3

Görüşmeye katılan öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğine ayrılan süre hakkındaki görüşler tema olarak belirlenmiştir. Süre yeterliliği alt tema olarak belirlenmiş ve öğrencilerin verdiği cevaplara göre öğrencilerin, 6'sı yeterli değil, 3'ü yeterli ve 3'ü diğer müzik türleriyle eşit olduğunu belirtmiştir (Tablo 4.13).

Bu durumda öğrencilerin Türk halk müziğine ayrılan süreye yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Ben süreyi az buluyorum. Batı müziğine ayrılan süre kadar Türk halk müziğine de zaman ayırmalıyız bence.” (Ö12)

“Az olduğunu düşünüyorum. Daha fazla süre ayrılabilir.” (Ö11)

“Ne kadar Türk halk müziği okunuyorsa o kadar da Batı müziği okunuyor. Bu sebepten dolayı yarı yarıya olduğunu düşünüyorum. Bence de eşit şekilde olması daha iyi.” (Ö10)

Araştırmanın yedinci alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğine ayrılan süre hakkındaki görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir.

Tablo 4.14. de uzmanların görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.14. Uzmanların Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Müziğine Ayrılan Süre Hakkındaki Görüşler

TEMA	Alt Tema	Kod	Frekans
		Yeterli değil	5
Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Müziğine Ayrılan Süre Hakkındaki Görüşler	Süre Yeterliliği	Yeterli	6
		Eşit	1

Görüşmeye katılan uzmanların, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğine ayrılan süre hakkındaki görüşleri tema olarak belirlenmiştir. Süre yeterliliği alt tema olarak belirlenmiş ve uzmanların 5’i yeterli değil, 6’sı yeterli ve 1’i eşit olarak belirtmiştir (Tablo 4.14).

Bu durumda uzmanların, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğine ayrılan süre hakkındaki görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Eğer dersimde 4 eser çalışılacaksa, bunun mutlaka ikisi halk türküleri oluyor. Son zamanlarda şöyle bir şey olabilir diye düşünüyorum. Eğitim Fakültelerinde Türk müziği üzerine ses eğitimi alanını belki ayrılabilir. Halk müziği ya da sanat müziği ses eğitimi adı altında bir alan açılabilir. Belki o zaman çok daha verimli olur. Konservatuarlarda nasıl Batı koro Türk müziği korosu varsa. Eğitim Fakültelerinde de halk müziği söyleyebilme sanat müziği söyleyebilme Batı şan formunda söyleyebilme olarak bir ayırım yapılabilir mi diye çok düşündüğüm oluyor.” (ÖE8)

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın sekizinci alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğinin repertuar olarak yeterliliğine yönelik görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme ilişkin hem uzman hem de öğrenci görüşleri alınmıştır. Tablo 4.15. de öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.15. *Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Müziğinin Repertuar Olarak Yeterliliğine Yönelik Görüşler*

TEMA	Alt Tema	Kod	Frekans
Türk Halk Müziğinin Repertuar Olarak Yeterliliğine Yönelik Görüşler	Yeterliliği	Yeterli	3
		Yeterli değil	5
		Daha iyi olabilirdi	4

Görüşmeye katılan öğrencilerin, Türk halk müziğinin repertuar olarak yeterliliğine yönelik görüşler tema olarak belirlenmiştir. Yeterliliği alt tema olarak belirlenmiş ve öğrencilerin cevaplarından yararlanarak 3’ü yeterli, 5’ü yeterli değil ve 4’ü daha iyi olabilirdi olarak kodlamıştır (Tablo 4.15).

Bu durumda öğrencilerin Türk halk müziğinin repertuar olarak yeterliliğine yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Eserler düzeylerimize göre verildiği için yeterli olarak düşünüyorum.” (Ö9)

“Çok fakir olarak görmedim. Saip EGÜZ’ün çok fazla eşlikli kitapları var. Fakat çok daha iyi olabilirdi.” (Ö6)

“Yeterliliği hakkında da yeterli olmadığını düşünüyorum.” (Ö4)

Araştırmanın sekizinci alt problemi “uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğinin repertuar olarak yeterliliğine yönelik görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir.

Tablo 4.16. de uzman görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.16. *Uzmanların Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Müziğinin Repertuar Olarak Yeterliliğine Yönelik Görüşler*

TEMA	Alt Tema	Kod	Frekans
Bireysel Ses Eğitimi Dersinde		Yeterli	3
Türk Halk Müziğinin Repertuar Olarak Yeterliliğine Yönelik Görüşler	Türk Halk Müziği Repertuarı	Yeterli değil	7
		Daha iyi olabilirdi	2

Görüşmeye katılan uzmanların, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğinin repertuar olarak yeterliliğine yönelik görüşleri tema olarak belirlenmiştir. Türk halk müziği repertuarı alt temasında uzmanların, 3’ü yeterli, 7’si yeterli değil ve 2’si daha iyi olabilirdi olarak belirtmiştir (Tablo 4.16).

Bu durumda uzmanların, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğinin repertuar olarak yeterliliğine yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Bence yetersiz. Hem ton açısından yetersiz. İçeriği farklı tonlarla geliştirilmiş metot kullanmak hocayı rahatlatıyor. Aynı zamanda öğrenciyi daha akıcı şekilde çalıştırabiliyorsunuz. Kaynakların fazlalaşması gerekiyor.” (ÖE9)

“Yeterli diyemeyiz. Çok daha güzel duyulmamış bilinmemiş eserler var seslendirilebilecek. Şan tekniği ile çok güzel değerlendirilebilecek türküler var. Belki onlar yeni bir çalışmalarla piyano eşlikli altyapılar oluşturularak düzenlemeler yaparak seslendirilebilir. Yıllardır hep aynı şeyleri okuyoruz. Belki bu anlamda bir yenilik olabilir.” (ÖE8)

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi “uzman ve öğrencilerin, üniversite öncesi ses eğitimi alma durumuna yönelik görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme ilişkin hem uzman hem de öğrenci görüşleri alınmıştır.

Tablo 4.17. de öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.17. Öğrencilerin Üniversite Öncesi Ses Eğitimi Alma Durumuna Yönelik Görüşler

TEMA	Alt Tema	Kod	Frekans	
Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Üniversite Öncesi Ses Eğitimi Alma Durumuna Yönelik Görüşler	Eğitim Alma	Evet	9	
		Hayır	2	
	Eğitim Süresi	Lise dönemi boyunca		2
		1 yıldan az		7
		1 yıldan fazla		1
		Lied		2
	Kullanılan Kaynaklar	Türk halk müziği		2
		Arialar		1
		Hatırlamıyorum		5
		Okul şarkıları(Ninniler)		1
		Saip Egüz – Piyano Eşlikli Halk Türküleri / Piyano Eşlikli Okul Şarkıları		1
		Seslendirme Durumu	Evet	7
	Türk Halk Müziği Seslendirmenin Etkileri	Hayır		3
		Duygusal anlamda olumlu etki		2
		Repertuvara katkı sağlaması		1
		Ne etkiledi ne etkilemedi		1
	Eğitim Aldıysa Üniversitedeki Yansıması	Temel bilgide önde olma durumu		3
		Ses tekniğinin doğru kullanımı		1
		Yansıması olmadı		2
	Eğitim Almadıysa Olumsuz Etkileri	Ses eğitimi eksikliği		2

Görüşmeye katılan öğrencilerin, görüşmeye katılan öğrencilerin üniversite öncesi ses eğitimi alma durumuna yönelik görüşler tema olarak belirlenmiştir. Eğitim alma, eğitim süresi,

kullanılan kaynaklar, Türk halk müziği seslendirme durumu, seslendirmenin etkileri, eğitim aldıysa üniversitedeki yansıması, eğitim almadıysa olumsuz etkileri alt tema olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin cevaplarından yararlanarak bulunan kodlardan yola çıkılarak frekanslar bulunmuştur. Eğitim alma alt temasından 9'u evet ve 2'si hayır olarak belirtmiştir. Eğitim süresi alt temasında, 2'si lise dönemi boyunca, 7'si 1 yıldan az ve 1'i 1 yıldan fazla olarak belirtmiştir. Kullanılan kaynaklar alt temasında 2'si lied, 2'si Türk halk müziği, 1'i arialar, 5'i hatırlamıyorum, 1'i okul şarkıları (Ninniler), 1'i Saip Egüz – Piyano Eşlikli Halk Türküleri / Piyano Eşlikli Okul Şarkıları olarak belirtmiştir. Seslendirme durumu alt temasında 7'si evet ve 3'ü hayır olarak belirtmiştir. Seslendirmenin etkileri alt temasında, 2'si duygusal anlamda olumlu etki, 1'i repertuvara katkı sağlaması ve 1'i ne etkiledi ne etkilemedi olarak belirtmiştir. Eğitim aldıysa üniversitedeki yansıması alt temasında, 3'ü temel bilgede önde olma durumu, 1'i ses tekniğinin doğru kullanımı ve 2'si yansıması olmadı olarak belirtmiştir. Eğitim almadıysa olumsuz etkileri alt temasında, 2'si ses eğitimi eksikliği olarak belirtmiştir (Tablo 4.17).

Bu durumda öğrencilerin, üniversite öncesinde ses eğitimi alma, Türk halk müziği seslendirme ve kaynak kullanılma durumlarına yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Güzel Sanat Lisesinde öğrenciydim. Orada pek fazla şan eğitimi almadım. Bu dersi almamamın olumsuz etkisini buraya geldiğimde gördüm. Buraya geldiğimde şan eğitiminin nasıl olduğunu öğrendim.” (Ö1)

“Lisede çok fazla bir eğitim aldığımı düşünüyorum üniversite sadece bunu pekiştirdim.” (Ö4)

“Nefes ve ses egzersizleri olarak yardımcı oldu daha sonradan tekniğin oturmasını sağladı.” (Ö3)

“Lisede temel şeyleri öğreniyoruz. Müzikle alakalı bütün temel bilgileri öğreniyoruz. Bu öğrendiklerimizin üniversitede büyük bir katkısı yararı var. Lisedeki öğretmenimiz Üniversitelerin sadece öğretmen olabilmemiz için olduğunu söylerdi. Bu yüzden tüm bilgileri lisedeyken almıştık. Eğer ben düz lise mezunu olup üniversiteye gelseydim öğrenebileceğim temel şeyler çok sınırlıydı. Üniversiteler tabii ki büyük bir eğitim veriyor ama temel olan konuları alamayacağımızı düşünüyorum. O yüzden ben olumlu bir etkisini gördüm.” (Ö2)

“Lisede çok az eğitim aldım. 3-4 ay kadar haftada bir saat olacak şekilde aldım. O zamanlar da lied ve arialar söylüyorduk.” (Ö6)

“Evet. Erdal Tuğcular ve Saip Egüz'ün düzenlemelerini seslendirdim.” (Ö7)

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi “uzman ve öğrencilerin, üniversite öncesi ses eğitimi alma durumuna yönelik görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir.

Tablo 4.18. de uzman görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.18. *Uzmanların Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Daha Önce Eğitim Alma Durumunun Üniversitedeki Eğitimlere Yansımaya Yönelik Görüşler*

Tema	Alt Tema	Kod	Frekans
Eğitim Alanlarda Üniversitedeki Eğitime Yansımaları	Olumlu Yansımaları	Temel bilgide önde olma durumu	4
		Ses tekniğinin kullanımı	2
	Olumsuz Yansımaları	Yanlış teknik kullanımı	9
		Seslerinin yorgun ve yıpranmış olma durumu	1

Görüşmeye katılan uzmanların, eğitim alanlarda üniversitedeki eğitime yansımaları tema olarak belirlenmiştir. Olumlu yansımaları ve olumsuz yansımaları alt tema olarak belirlenmiştir. Olumlu yansımaları alt temasında uzmanların, 4'ü temel bilgide önde olma durumu, 2'si ses tekniğinin kullanımı olarak belirtmiştir. Olumsuz yansımaları alt temasında uzmanların, 9'u yanlış teknik kullanımı ve seslerinin yorgun ve 1'i yıpranmış olma durumu olarak belirtmiştir (Tablo 4.18).

Bu durumda uzmanların, eğitim alanlarda üniversitedeki eğitime yansımaya yönelik görüşlerinden bazıları gösterilmiştir.

“Çünkü bizim işimiz bir şeyi tutmak gibi, bir şeye basmak gibi değil, soyut bir mesele. Soyut olduğu için yanlış yerleşen, yanlış öğrenilmiş şeylerin fark edip ders sürecinde yanlış unutturup yerine doğru yerleştirme çok zor oluyor. Çünkü kaslar, düşünce yapısı, öğrencinin algısı, içindeki o sistematik değerlendirme yanlış yerleşmiş oluyor. O kas hafızası yanlış unutup yerine yenisini öğreninceye kadar bizi baya bir yoruyor.” (ÖE1)

“Pozitif etkilenenler var. Negatif etkilenenler var. Yanlış alışkanlıklar kazanıp gelenler var. Tabii her hocanın tekniği farklı. Eğer çok iyi bir eğitmen ise kişi çok daha doğru alışkanlıklar kazanarak geliyor. Eğer işin ehli olmayan kişiler tarafından bu eğitim alınıyorsa birçok sıkıntılar ile karşılaşabiliyoruz. Ses ve nefesi doğru kullanamama gibi.” (ÖE2)

“Başarıları daha yüksek. Olumsuz bir yansıma ile karşılaşmadım.” (ÖE4)

“Yanlış bir teknik almadıysa Bizim de işimiz çok kolay oluyor. Öğrenci ile ders yapmak çok zevkli hale geliyor. Teknik açıdan çok çabuk ilerliyoruz. Fakat kötü bir teknik otur duysa onu düzeltmek eziyet haline geliyor. Bu da hem bize zaman kaybı olarak yansıyor Mesleki açıdan beni de çok yıpratıyor.” (ÖE8)

“Dersi doğru kişiden almak çok önemlidir. Edindikleri yanlış davranışları düzeltmek çok zor oluyor. Nefes ve ağız pozisyonu yanlış oluyor. Aşırı abartılı söyleme biçimleri ile karşılaşılıyor. Buraya gelen öğrenciler ses gelişimlerini tamamlamış olmuyorlar. Liselerde verilen zor eserler ses aralığına uymayan ses alanlarını zorlayan eserler öğrencilerin sesini yıpratıyor. Özellikle Güzel Sanatlar liselerinde hocalar bu hatalara düşüyor. Üniversitedeki öğrenciler ile yarışıyorlar. Öğrencilerin sınırlarını zorlayan eserler veriyorlar. Öğrenci buraya bir geliyor ki havalı sesler ve sesi gitmiş. Yanlış tekniklerle ses sağlığını bozmuşlar. Güzel Sanatlar Liselerinde ses eğitimi dersine galiba şan hocaları girmiyor. Farklı branş hocaları giriyor. Bilip bilmeden çocukları yanlış yönlendiriyorlar. Benim gördüğüm problemimiz bu.” (ÖE10)

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar tartışılmış ve bu doğrultuda geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın, bireysel ses eğitimi derslerinde yer alan Türk halk müziği eserlerinin bireysel ses eğitimi üzerindeki katkısına yönelik görüşler nelerdir? problem cümlesinin çözümlenmesine yönelik saptanan alt problemler ile ilgili ulaşılan sonuçlar şu şekildedir:

Bireysel ses eğitiminde başlangıç aşaması önem taşımaktadır. Bu aşamada öğrencinin gelişimine yönelik gerekli teorik ve teknik bilgiler öğrenciye kazandırılır. Bu hassas dönemde ses eğitiminin sağlam temeller üzerine kurulması için ses eğitmeninin çalışacağı öğrencinin; bireysel farklılıklarını, gelişim özelliklerini doğru analiz etmesi, öğretim metot ve tekniklerini doğru saptaması ve öğrencinin ilerleyen düzeyine uygun repertuarı belirlemesi gerekmektedir. Ses eğitmeninin mesleki donanımı ve yeterliliği kadar öğrenciye uygun repertuar seçimi ve bu repertuarın içeriğini oluşturan eserler de önemlidir.

Bireysel ses eğitimi ders işleme şekli ile ilgili uzman ve öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda, doğru ve etkili şarkı söyleyebilmek için belli bir bilgi ve birikim gerektiği anlaşılmaktadır. Bu birikim ancak doğru bir ses eğitmeni ile çalışarak geliştirilebileceği belirtilmiştir. Bireysel ses eğitimi dersinde eğitmen öğrencinin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak, temel davranışların kazanılması için uygun bir çalışma yöntemi belirlediği fark edilmiştir. Ses eğitimi başlangıç aşamasında iç dış gevşeme ve doğru nefes kullanımı, kazandırılmak istenen davranışların başında yer almıştır. Nefesini kontrol altında tutmanın önemine vurgu yapılmıştır. Nefes egzersizleri, fiziksel egzersizler ve buna dayalı ses açma egzersizleri ses eğitiminin temelini oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Uras (1998), “Türk Halk Müziğinin İcra Özelliklerinin Ses Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında kusursuz şarkı söylemek için öğrencinin nefesini doğru kullanması, diyaframın nasıl kullanılması gerektiğini bilmesi ve eser içinde alınacak nefes yerlerini tespit edebilmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Şarkı söyleyebilmek için nefesin kontrollü kullanımının vazgeçilmez bir koşul olduğunu belirtmiştir. Doğru nefes kullanımına doğuştan sahip olan insan yanlış kullanma alışkanlıklarıyla kaybedilen bu alışkanlığı “konuyu iyi bilen ve bizzat kendi üzerinde deneyimlerini yapmış bir eğitmen” ile özellikle şan nefesinin öğrenilmesi sonucunda geri kazanılabileceğini vurgulamıştır (s.90). Acar (2016), “Nefes Kullanımını Ve Şan Eğitimi” adlı çalışmasında nefes kullanımının, şan eğitiminin yanı sıra yaşam boyunca önemine vurgu yapmıştır. Ses eğitiminde nefesin önemini “Profesyonel

olarak sesini kullanan bireylerin şan eğitimi yardımı ile nefes tekniklerini bilerek ses kullanımını doğru bir şekilde kaliteli hale getirmeleri” açısından değerlendirmiştir. Doğru nefes tekniği ile sesini doğru kullanma ve bu alanda mesleki başarılar elde edilebilmesi için bireyin farkındalığının büyük önem taşıdığı vurgulanmıştır (s.245). Bu durumda yapılan araştırmanın mevcut araştırma ile uyumlu olduğunu söylenebilir.

Bireysel ses eğitimi alan öğrencilerin başlangıç aşamasında karşılaştıkları güçlükler ile ilgili yapılan görüşmeler sonucunda, bireysel ses eğitiminin başlangıç aşamasında öğrencinin zorlandığı durumlar olduğu anlaşılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda, ders esnasında karşılaşılan güçlükler ses eğitmeni ve öğrenciler tarafından ortak bir çatı altında toplanmıştır. Diyaframı kullanamama, nefes kontrol eksikliği, detone olma ve teknik bilgi eksikliği gibi güçlükler eğitmeni ve öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda belirlenmiştir. Ayrıca Güzel Sanatlar Lisesi çıkışlı öğrencilerin yanlış teknik ile zorlayıcı eserler seslendirmelerinin ses yorgunluğuna sebebiyet verdiği belirtilmiştir. Süreç içinde bu güçlüklerin belirlenen yöntemler ile aşılması ders verimliliği açısından önem taşımaktadır.

Yapılan görüşmeler sonucunda uzmanların, bireysel ses eğitimi derslerinde kullanılan kaynaklara ilişkin belirlenen eserleri YÖK’ün belirlediği program doğrultusunda, öğrenci özelliklerini de göz önünde bulundurarak seçtiği saptanmıştır. Öğrencinin severek seslendireceği tonal eserleri tercih etmeye çalıştıkları fark edilmiştir. Repertuvar içeriğinde dil yapısı ve ulusal müzik kültürümüzün gelişiminde etkili rol oynayan Türk halk müziği eserlerine ve düzenlemelerine özellikle yer verilmiştir. Ayrıca ses eğitiminde sesin teknik açıdan gelişimine doğrudan etki eden etüt kitapları Vaccai ve Concon’un büyük önem taşıdığı anlaşılmaktadır. Öğrenciyi teknik açıdan zorlayan, ses sınırını aşan ve tonal olamayan eşliksiz kaynakların tercih edilmediği belirlenmiştir. Eğitimcilerin öğrenciyi eğitirken yabancı dildeki kaynakların genellikle çeviri ve telaffuz sorunu sebebiyle kullanmaktan kaçındıkları sonucuna varılmıştır.

Yüksel (2009), şan derslerinde Türk bestecilerin eserlerinin kullanımı ile ilgili çalışmasında, şan derslerinde kullanılan Türk bestecileri eserlerinin öğrenciler üzerindeki olumlu etkilerini saptamıştır. “Örnekleme grubunun %55’lik bölümü, Türk Bestecilerinin eserlerini şan eğitiminde kullandıklarını” tespit etmiştir. Öğrencilerin bireysel ve yöresel farklılıklarının eserlerin seslendirilmesinde önemli bir farklılık yaratmadığını belirlemiş ve şan derslerinde Türk bestecilerin eserlerinin seslendirilmesinde öğrencilerin hevesli ve daha başarılı olduğunu tespit etmiştir (s.67). Kekeç (2006), Türk müziğine dayalı ezgilerin bireysel ses eğitimi derslerinde kullanımına ilişkin yaptığı çalışmada, anket yolu ile ulaştığı veriler sonucunda “öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu (%65) Müzik Öğretmenliği Anabilim

Dallarında uygulanan bireysel ses eğitimi dersinde, batı müziğinin” kullanıldığı kadar Türk müziği ezgilerinin de kullanılması gerekliliğini belirtmiştir. Ayrıca geleneksel müziklerimizin bireysel ses eğitiminin “işleniş şekline ve şan eğitimine uygun olduğu, hiçbir öğretim elemanının da bu konuda olumsuz bir görüş beyan etmediği” belirlenmiştir (s. 61). Kudret (2017), bireysel ses eğitimi dersi repertuarını incelediği çalışmasında, bireysel ses eğitiminde kullanılan kaynakları “ilk dönemden başlayarak, okul şarkıları albümleri, türkü albümleri, Arie antiche’ler vd.” şeklinde belirtmiştir. Bu durum bireysel ses eğitimi dersinde repertuarın birinci basamağını okul şarkıları ve türkülerin oluşturduğunu göstermektedir. Ayrıca araştırmasında, yabancı eserlerin Türkçe okunuşlarının yazılmaması bireysel ses eğitimi dersinde karşılaşılan sorunlardan biri olduğu ve özellikle öğrencilerin ses sınırını aşan, yabancı dilde eserler, ezgisel uyumsuzluk içeren eserlerin tercih edilmediği vurgulamıştır (s.35). Bu durumda sözü edilen araştırmaların mevcut araştırma ile uyumlu olduğu söylenebilir.

Uzman ve öğrenciler ile yapılan görüşmeler sonucunda, repertuarda Türk halk müziği eserleri olmasının öğrenci motivasyonu üzerindeki olumlu etkileri tespit edilmiştir. Kültürel bağlamda zenginleşmenin yansira öğrenci Türk halk müziğinin kazandırdığı acelite ve teknik alışkanlıklar (nefes kontrolü, artikülasyon vb.) sayesinde daha özgüvenli hale gelmektedir sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte repertuar oluştururken kullanılan kaynakların yetersizliğine vurgu yapılmıştır.

Helvacı (2010), bireysel ses eğitimi dersinde geleneksel müziklerimizin kullanımına ilişkin yaptığı çalışmada, öğrencilerin ses eğitimi boyunca geleneksel müziklerimizden az yararlandıkları bu durumun ses eğitimi amacıyla düzenlenmiş geleneksel müziklerimizin eksikliğinden kaynaklı olduğunu belirtmiştir. Bu sorunun çözümünde “alan ile ilgili kaynak, metod ve şarkı dağarcığının arttırılması” ‘nın etkili olacağı vurgulanmıştır (s.189). Bu durumda bahsi geçen araştırmanın mevcut araştırma ile uyumlu olduğu söylenebilir.

Bireysel ses eğitiminde kullanılan Türk halk müziğinin kazanımları ile ilgili yapılan görüşmeler sonucunda uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitiminde oluşturulan repertuarda Türk halk müziği eserlerinin yerinin önemine vurgu yapılmıştır. Görüşmeler ışığında her eğitmen ve öğrencinin mutlaka bir Türk halk müziği eseri seslendirdiği ortaya konmuştur. Öğrencilerin severek seslendirmeleri, kendi dilinde olması ve seslendirme esnasında duyguyu hissederek karşıya geçirebilmesi etkili olmuştur. Ulusaldan evrensele ilkesi ancak kendi kültürümüzü yansıtan halk ezgileri ile mümkündür sonucuna varılmıştır.

Ersoydan (2009), “Çağdaş Türk Koro Müziği Dağarcığının Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dallarında Yer Alma Durumu” adlı çalışmasında, “koro yöneticilerinin en çok

tercih ettikleri eserlerin, halk türkülerinin seslendirildiği düzenleme eserler olduğu” ve “bu eserleri, içinde yetiştikleri kültürün özelliklerini taşıyor olmasından dolayı daha kolay öğrenip seslendirdikleri” tespit edilmiştir (s.77). Özdek (2015), “The Role of Folk Music as Cultural Heritage in the Curriculum of Vocational High Schools of Music: Pattern of Azerbaijan-Turkey¹ adlı çalışmasında, geleneksel kültür sisteminin önemli unsurları ve araçlarının müzik olduğunu belirtmiştir. Müzik ulusal ve geleneksel kültürel yapının korunarak, kendi iç dinamikleriyle aktarılmasını sağlayan bir araç olduğunu vurgulamıştır. Ulusal kültürel yapıyı simgeleyen müzik türüne Halk müziğini örnek göstermiştir. Halk müziğinin müzik eğitimi programlarının yapılandırılması, kültürün kendini muhafaza ederek geliştirilmesi gerekmektedir. Bu sebeple, dünyadaki fazlaca ülkenin müzik eğitimi modelini bu anlayışa göre yapılandırıldığı tespit edilmiştir (s.106). Bu durumda bahsi geçen araştırmanın mevcut araştırma ile uyumlu olduğu söylenebilir.

Türk halk müziği, eğitim süresi boyunca öğrencinin kişisel ve mesleki gelişimi açısından büyük önem taşımaktadır. Yapılan görüşmeler sonucunda, bu süreçte oluşturulan müzik bilinci, müzik bilgisi, müzik kültürü, dil gelişimine katkı ve buna bağlı özgüvene sahip olma durumu öğrencinin kişisel gelişiminin yanı sıra ileride müzik öğretmeni olacak öğretmen adayının öğretmedeki kültürel kolaylık ve mesleki donanımı açısından yararlı olacağı tespit edilmiştir.

Özdek (2015), yaptığı çalışmada, halk müziğini ulusal müzik eğitim modelinin başlangıcı olarak belirtmiştir. Mesleki müzik eğitiminin diğer kültürleri de içinde barındırdığı, zamanın gerekliliklerine göre yapılanarak oluşturulan programların ancak nitelikli müzik eğitimcilerin yardımı ile gerçekleşeceği sonucuna varmıştır. Müzik öğretmeni yetiştirme programlarında halk müziğinin konumu, kullanımı, yeri ve önemine vurgu yapılmıştır (s.107). Bu durumda sözü edilen araştırmanın mevcut araştırma ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Bireysel ses eğitiminde kullanılan eşlik çalgıları ile ilgili uzman ve öğrenciler ile yapılan görüşmeler sonucunda, bireysel ses eğitiminde çalışılan eserlerde en sık kullanılan eşlik çalgısının piyano olduğu tespit edilmiştir. Derslerde nadir olarak diğer çalgılar da (gitar, flüt, kemençe vb.) kullanılmaktadır. Eseri eşlikli seslendirmek tonda kalma, ritmik yapıyı kavrama, armoniyi algılama ve bununla birlikte duygu bütünlüğü sağlayarak öğrenci motivasyonuna katkı sağladığı görülmektedir.

Kekeç (2006) öğretim elemanları ile yaptığı çalışmada “bireysel ses eğitimi dersinde, öğretim elemanlarının %55’i eşlik çalgısı olarak piyano kullanıldığı” gibi geleneksel çalgıların da kullanılabileceği konusunda olumlu sonuç elde etmiştir (s.61). Bu durumda bahsi geçen araştırmanın mevcut araştırma ile uyumlu olduğu söylenebilir.

Uzman ve öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda, bireysel ses eğitiminde Türk halk müziğine ayrılan sürenin net olmadığı ve üniversitelere göre farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Elde edilen verilerle uzmanlar ayrılan süreyi yeterli bulurken, öğrenciler ise yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Bu süre içinde kullanılan Türk halk müziği repertuarının sayı olarak yeterliliğine ilişkin uzman ve öğrencilerin çoğunluğu yeterli olmadığı ve yapılan düzenlemelerin fazlaşması gerektiğini vurgulamaktadır.

Ayaz ve Nayir (2017), Türkiye’de ses eğitimi veren akademik kurumların değerlendirilmesine ilişkin araştırmalarında, uzmanlarla yaptığı görüşmelerde bireysel ses eğitimi dersinde ana dilimizde seslendirilecek eser azlığından oluşan problemi “ana dilimizde okutulacak eserlerin fazla olmayışı ve bu alanda kısıtlı çalışmaların yapılması, büyük bir eksikliği ortaya koymaktadır” şeklinde belirtmiştir. Öğrencinin gelişiminde ders saatinin önemine ve uzun yıllar mesleki açıdan sesini kullanacak olan bireye daha sistemli bir eğitim almaları yönünden ders saatinin yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir (s.182). Yüksel (2009) yaptığı çalışmada, şan eğitiminde Türk bestecilere ait eserlerin kısıtlı sayıda olduğunu belirtmiştir. Bulgulara göre “%85’lik çoğunluk Türk bestecilerinin eserlerinden oluşan basılı kaynaklara ulaşmakta zorluk yaşadıklarını” ve farklı ses grupları için yeterli eser bulunmadığını ve olan eserlere ulaşmakta güçlük çektiklerini vurgulamıştır. Bu durumda bahsi geçen araştırmanın mevcut araştırma ile uyumlu olduğu söylenebilir.

Üniversite öncesi ses eğitimi alma durumu ile ilgili uzman ve öğrenciler ile yapılan görüşmeler sonucunda, üniversite öncesi ses eğitimi alan öğrencilerin olumlu yönden temel bilgide önde olma durumu olduğu, olumsuz yönden ise yanlış teknik kullanımı sonucu özellikle Güzel Sanatlar Lisesi çıkışlı öğrencilerin ses yorgunluğu yaşadıkları sonucuna varılmıştır.

Uras (1998), yaptığı çalışmada, öğrencinin, deneyimli bir ses eğitimcisiinden yararlanmadan yaptığı ses çalışmalarının, doğruyu bulana dek uyguladığı her yanlış tekniğin ses organlarını yıpratacağı hatta sesini kaybedebileceğini vurgulamıştır. Araştırmada şan tekniğinde Türk müziği ezgilerinin kullanılmasına ilişkin sonuçları “Türk müziğinde şan tekniğinin kullanılması sesin sınırlarının genişletilmesi, volümünün artırılması” buna bağlı “nefes yeterliliğinin saptanması ve sağlıklı kullandırılması, sesin eşlikle dengelenmesi, sesçilik mesleğinin uzun yıllar boyunca sürdürülebilmesi yönlerinden yararlı, yararlı olmasının da ötesinde kesinlikle gereklidir” şeklindedir (s.94). Bu durumda sözü edilen araştırmanın mevcut araştırma ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçların yukarıda yer aldığı haliyle düz metin şeklinde verilmiş olması yanında; daha kolay anlaşılabilmesi bakımından tablo halinde

aktarımının da yararlı olacağı değerlendirilmektedir. Bu nedenle, araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar her bir alt problem için hem öğrenci görüşleri hem de uzman görüşleri dikkate alınarak tablo halinde hazırlanmıştır.

Tablo 5.1. de katılımcıların ayrı olarak belirtildiği alt problemlere ilişkin sonuçlara yer verilmiştir.

Tablo 5.1. *Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar*

Alt Problemler	Katılımcılar	Sonuçlar
Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersi işlenme şekline yönelik görüşleri nelerdir?	Öğrenci	İç-dış gevşeme yapılır Doğru nefes kullanımı öğrenilir Nefes ve ses açma egzersizleri yapılır
	Uzman	Ses doğru bir ses eğitmeni ile çalışarak geliştirilir Öğrencinin bireysel farklılıklarına göre temel davranış kazandırılır Öğrenciye uygun çalışma yöntemi belirlenir Fiziksel egzersizler uygulanır Nefes egzersizleri ve ses açma egzersizleri yapılır Nefesi doğru kullanma öğrenilir
Bireysel ses eğitimi alan öğrencilerin başlangıç aşamasında karşılaştıkları güçlükler nelerdir?	Öğrenci	Ses eğitiminde öğrencinin zorlandığı durumlar var Teknik bilgi eksikliği var Diyaframı kullanamama Detone olma
	Uzman	Teknik bilgi eksikliği var Nefes kontrol eksikliği var Detone olma Güzel Sanatlar Lise çıkışlı öğrencilerin yanlış teknik ve zorlayıcı eser kullanımı sonucu ses yorgunluğu var

(devamı arkadadır)

Tablo 5.1. *Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar (devamı)*

Alt Problemler	Katılımcılar	Sonuçlar
Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan kaynaklara ilişkin görüşleri nelerdir?	Öğrenci	Çeviri/Dil sorunu var
	Uzman	Öğrenci özelliklerine göre kaynak belirlenir Tonal eserler kullanılır Türk halk müziği eserleri ve düzenlemelerine özellikle yer verilir Teknik açıdan ses gelişiminde etüt kitapları olan Vaccai ve Concon önem taşır Öğrenciyi teknik açıdan zorlayan ses sınırını aşan ve tonal olmayan eşliksiz kaynakları tercih edilmez Yabancı dil kaynakların çeviri ve telaffuz sorunu sebebiyle kullanmaktan kaçınılır
Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan Türk halk müziği eserlerine yönelik görüşleri nelerdir?	Öğrenci	Halk müziğini sever Dilin Türkçe olması seslendirmede kolaylık sağlar Kültürel alışkanlık kazanılır
	Uzman	Repertuvarın birinci basamağı okul şarkıları ve türküler oluşturur Motivasyonu olumlu etkiler Acelite ve teknik alışkanlıklar (nefes kontrolü, artikülasyon vb.) kazanılır Özgüven kazanılır Yetersiz repertuvara sahip olma

(devamı arkadadır)

Tablo 5.1. *Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar (devamı)*

Alt Problemler	Katılımcılar	Sonuçlar
Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğinin kazanımlarına ilişkin görüşleri nelerdir?	Öğrenci	Genel müzik kültürü edinilir
		Repertuvar bilgisi edinilir
		Dil gelişimine katkı sağlanır
		Müzik bilinci kazanılır
		Müzik bilgisi edinilir
	Uzman	Müzik kültürü edinilir
		Dil gelişimine katkı sağlanır
		Özgüvene sahip olunur
		Öğretmede kültürel kolaylık sağlar
		Mesleki donanım oluşturulur
Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan eşlik çalgılarına yönelik görüşleri nelerdir?	Öğrenci	En sık piyano kullanılır
		Nadir olarak gitar, flüt, kemençe kullanılır
	Uzman	Tonda kalınır
		Ritmik yapı kavranır
		Armoni algılanır
		Duygu bütünlüğü sağlanır
		Türk halk müziğine ayrılan sürenin belirsiz olma durumu
Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğine ayrılan süre hakkındaki görüşleri nelerdir?	Öğrenci	Ayrılan süre yeterli olmama durumu
	Uzman	Üniversitelere göre sürenin farklılık gösterme durumu
		Ayrılan sürenin yeterli olmama durumu

(devamı arkadadır)

Tablo 5.1. *Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar (devamı)*

Alt Problemler	Katılımcılar	Sonuçlar
Uzman ve öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk müziğinin repertuvar olarak yeterliliğine yönelik görüşleri nelerdir?	Öğrenci	Türk halk müziği repertuvarının sayı olarak yeterli olmama durumu
	Uzman	Türk halk müziği düzenlemelerin fazlaşması gerekir
Uzman ve öğrencilerin, üniversite öncesi ses eğitimi alma durumuna yönelik görüşleri nelerdir?	Öğrenci	Temel bilgide önde olunur
	Uzman	Yanlış teknik kullanımı ses yorgunluğu oluşur

5.2. Öneriler

1. Bireysel ses eğitimi derslerinde nefes ve ses egzersizlerine ağırlık verilerek, öğrencilere doğru nefes ve ses tekniklerinin kullanımını konu alan kitap önerileri verilebilir.
2. Bireysel ses eğitimi alan öğrencilerin ses sağlığını korumaya yönelik davranışlar edinmesi sağlanabilir.
3. Öğrencilerin yabancı dildeki kaynakların çevirilerinde yaşadığı sıkıntıların çözümü için uzman kişilerce sözler anadilimize çevrilebilir.
4. Dil sıkıntısı yaşayan öğrencilerin, eserleri özgüvenli seslendirebilmeleri için şarkıyı seslendirmeden önce sözlerin Türkçe anlamını öğrenmeleri gerektiği anlatılabilir.
5. Bireysel ses eğitimi derslerinde uygulanan repertuvar, ulusaldan evrensele ilkesini göz önünde bulundurarak oluşturulabilir.
6. Kültürel özelliklerimizi içinde barından Türk halk müziği eserlerinin önemi konusunda öğrenciler bilgilendirilebilir.
7. Türk halk müziğinde dilin Türkçe olmasının öğrencilerin dil gelişimi katkısına yönelik çalıştay düzenlenebilir.
8. İleride müzik öğretmeni olacak öğretmen adaylarının bireysel ses eğitim programı, Türk halk müziği eserlerinin mesleki gelişim açısından önemi gözden geçirilerek düzenlenebilir.

9. Bireysel ses eğitiminde kullanılmak üzere gün yüzüne çıkmayı bekleyen zengin motifleri içinde barındıran Türk halk müziği eserlerinin çalgı eşlikli düzenlemeleri yapılabilir.
10. Öğrenci seviyelerine göre içeriği düzenlenmiş Türk halk müziği kaynaklı metotlar geliştirilebilir.
11. Farklı ses renklerine sahip öğrencilerin seslendirmede kolaylık sağlaması açısından Türk halk müziği eserlerinin şan için düzenlenen birden fazla tonda eserler yazılabilir.
12. Türk halk müziği makamlarının batı müziğine uygunluğu araştırılarak, batı müziğiyle ortak yapıya sahip eserler tespit edilebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, N. (2014). *Türkiye’de ses eğitiminin (şan) gelişimi ve uzman görüşleri ile değerlendirilmesi*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Acar, N. (2016). *Nefes kullanımı ve şan eğitimi*, Ulakbilge, 4(8), 231-246.
- Albuz, A. (2001). *Viyola öğretiminde geleneksel Türk müziği ses sistemine ilişkin dizilerin kullanımı ve bu sistem kaynaklı çokseslilik yaklaşımları*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altunışık, R., Çoşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. 6. Baskı, Sakarya: Sakarya Kitapevi.
- Aycan, K. (2012). *Ses eğitimi yöntemlerinin Türkçe konuşma eğitimindeki vurgu kusurlarını düzeltilmesine etkisi*. Yayınlanmış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ayaz, N., ve Nayir, A. (2017). *Müzik eğitimi verilen akademik kurumlarda ses eğitiminin uzman görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*, 5(2), 157-185. doi: 10.7816/05-02-03.
- Baş, E. (2017). *Ses eğitimi için yazılmış piyano eşlikli Türk müziği eserlerinin incelenmesi*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman.
- Bennett, J. N. (2015). *Explosions of Diversity: Béla Bartók’s Evolutionary Model of Folk Music*, A dissertation submitted in partial fulfillment of the, University Of Wisconsin-Madison.
- Çevik, S. (1997). *Koro eğitimi, yönetimi ve teknikleri*, (1. Baskı) Ankara: Doruk Yayıncılık.
- Çevik, S. (2006). *Müzik öğretmenliği eğitiminde ses eğitimi alan derslerinin müzik öğretmenliği yeterlilikleri yönünden değerlendirilmesi*, *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli*.
- Çevik, S.(2013). *Koro eğitimi ve yönetimi*, (1. Baskı). Ankara: Müzik Eğitimleri Yayınları.
- Çit, U. (2014). *Batı müziği keman eğitiminde Türk müziği eserleri ve etütleri*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anabilim Dalı Müzik Bilimleri Bilim Dalı, Kırıkkale.
- Egüz, S. (1980). *Toplu ses eğitimi I(temel konular)*, Ankara: Ayyıldız Matbaası A. Ş.
- Egüz, S. (1981). *Koro eğitimi ve yönetimi*. Ankara: Doğu Matbaacılık.
- Ekici, T. (2008). *Müzik öğretmeni yetiştirmede bireysel ses eğitimi dersine yönelik bir program geliştirme çalışması*. Yayınlanmış doktora tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Ekici, T. (2012). Bireysel ses eğitimi dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3), 557- 569.
- Ersoydan, M. Y. (2009). *Çağdaş Türk koro müziği dağarının müzik eğitimi öğretmenliği anabilim dallarında yer alma durumu*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Greene, A. (1975). *The new voice "how to sing and speak properly"*. Chappell & Co., Inc., U.S.A.
- Gedikli, N. (1994). *Ülkemizdeki etki ve sonuçlarıyla uluslararası sanat müziği*. İzmir: Ege Üniversitesi, Basımevi.
- Gümüştekin, A. (1987). *Lise müzik eğitimi ders notları 2*, Bergama, s.2.
- Gümüştekin, A. (2000). Türk müzik tarihine genel bakış. *Yayınlanmamış Konferans Bildirisi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat*.
- Helvacı, A. (4-6 Mayıs 2005). Bireysel ses eğitimi alan öğrencilerin geleneksel müziklerimizin dersteki kullanımına ilişkin görüş ve beklentileri. *Genel Müzik Eğitiminde Geleneksel Müziklerimiz Sempozyumu, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van*.
- Helvacı, A. (2010). Müzik öğretmenliği anabilim dalındaki öğrencilerin geleneksel müziklerimizin bireysel ses eğitimi dersinde kullanımına ilişkin görüş ve beklentileri. *e-Journal of New World Sciences Academy 2010*, 5, 3.
- Kartal, M. (2009). *Ses teknikleri*. (3. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Kekeç, D. Y. (2006). *Müzik öğretmenliği anabilim dallarında uygulanan bireysel ses eğitimi derslerinde Türk müziğine dayalı ezgilerin kullanımına ilişkin bir araştırma*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kekeç, D. Y. (2008). Müzik öğretmenliği anabilim dallarında uygulanan bireysel ses eğitimi derslerinde Türk müziğine dayalı ezgilerin kullanımına ilişkin bir araştırma, *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 28, Sayı 2, Ankara, 51-67.
- Kolçak, O. (1998). *Ses eğitimi ve şarkı sanatı*. (1. Baskı). İstanbul: Esin Yayınları.
- Kudret, H. (2017). *Bireysel ses eğitimi derslerinde kullanılan repertuvarın incelenmesi*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Ömer Halis Demir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Sabar, G. (2011). *Sesimiz-eğitimi ve korunması*. (2. Baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Sabar, G. (2013). *Liedler ve ozanlar*. (1. Baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Say, A. (2001). *Müzik öğretimi*. (1. Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2009). *Müzik sözlüğü*. (3. Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

- Selanik, C. (1996). *Müzik sanatının tarihsel serüveni*. Ankara: Doruk Yayıncılık.
- Sevinç, S. ve Şimşek G. (2004). Müzik eğitimi bölümlerinde ses eğitimi (şan) dersine ayrılan sürenin yeterli olup olmadığı üzerine bir araştırma. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 24, Sayı 3, Ankara, 207-216.
- TDK Türkçe Sözlük (1988). 1370, TDK yayınları, Ankara.
- Töreyn, A. M. (1999). Eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği programı anabilim dalındaki (şarkı söyleme eğitimi) bireysel ses eğitimi dersinin niteliği. *VI. İstanbul Türk Müziği Günleri Bildirisi İTÜ*, 13-14.
- Töreyn, A. M. (2000). Türkiye Türkçesine uygun şan eğitimi. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 583, (83, 91).
- Töreyn, A. M. (2002). Müzik öğretmenliği eğitiminde ses eğitimi. *Müzik Eğitimcileri Derneği (MÜZED) Dergisi*, 5(4-5).
- Töreyn, A. M. (2008). *Ses eğitimi, temel kavramlar, ilkeler, yöntemler*. Ankara: Evrensel Müzikeyi Yayınları.
- Tunç, T. (2016). *Piyano öğretiminde Türk müziği kaynaklı kontrpuantal eserlerin seslendirilmesine yönelik bir çalışma modeli*. Yayınlanmış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tüfekçi, N. (1986). *Cumhuriyet dönemi Türkiye ansiklopedisi*, 1482, İstanbul.
- Ömür, M. (2001). *Sesin peşinde* (1. Baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Özdek, A. (2015). *The Role of folk music as cultural heritage in the curriculum of vocational high schools of music: Pattern of Azerbaijan-Turkey1*, Anadolu Journal of Educational Sciences International, Art Education Special Issue, Necmettin Erbakan University, Turkey.
- Özsan, E. (2010). *Metodik şan eğitimi*. (1. Baskı) İstanbul: Moss Yayınları.
- Polat, S. (2016). Türkiye'deki ses ve şan eğitiminin köken kaynaklı algıda yarattığı kavram karmaşası üzerine bir değerlendirme ve yaklaşım önerileri. *İnönü Üniversitesi Kültür Ve Sanat Dergisi*, Cilt/Vol. 2 Sayı/No.1, 33-44.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2012). *Eduard Zuckmayer ve Cumhuriyet müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Uras, E. (1998). *Türk halk müziği icra özelliklerinin ses eğitimi (şan tekniği) açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uçan, A. (2016). *Türk müzik kültürü*. (1. Baskı). Ankara: Evrensel Müzik ve Yayınevi.

- Yarar, B. (2010). *Müzik öğretmenliği lisans programındaki “bireysel ses eğitimi” dersine yönelik performans ölçeği geliştirme çalışması*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (10.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yokuş, H. ve Demirbatır, E. (2009). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda Türk halk müziği kaynaklı piyano eserlerinin piyano eğitiminde uygulanabilirliği üzerine bir araştırma, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XXII (2), 515-528.
- Yurdakul, M. (1997). Ses eğitimi ve müzik. *Araştırma ve Yorum Dergisi*, 2, 109–121.
- Yüksel, D. (2009). *Devlet konservatuvarları sahne sanatları bölümü opera anasanat dalı “şan” derslerinde Türk bestecilerinin eserlerinin kullanımı*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- YÖK, (2018,2019). Müzik öğretmenliği lisans programı ders içerikleri. <http://www.pau.edu.tr/muzikegt/tr/sayfa/lisans-13>, file:///C:/Users/unluf/Desktop/Tez%20%C3%87al%C4%B1%C5%9Fmas%C4%B1/ilgili%20tezler/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf
- Zeren, A. (1998). *Müzik fiziği*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

EKLER

Ek A: Öğrenci Görüşme Formu Soruları

1. Bireysel ses eğitimi dersini nasıl işliyorsunuz?

a. Dersin girişinde nefes egzersizleri, fiziksel egzersizler ve ses açma egzersizleri yaptınız mı?

2. Bireysel ses eğitimi dersini ilk defa almaya başladığınızda karşılaştığınız güçlükler nelerdi?

3. Bireysel ses eğitimi dersinde hangi kaynakları kullanıyorsunuz? Repertuvarınızı oluşturan şarkı türleri nelerdir?

a. Ses eğitimi derslerinde özellikle kullanmadığınız kaynaklar var mı? Hangileri? Neden?

b. Dersin başlangıç sürecinde kullandığınız kaynakların yabancı dil olması sizi nasıl etkiledi?

4. Repertuvarınızda Türk Halk Müziği eserleri bulunmakta mıdır?

EVET yanıtı verenlere:

i. Siz mi istediniz?

ii. Tercih sebebiniz nedir?

a. Repertuvarınızda Türk Halk Müziği eserleri bulunması sizi nasıl etkiledi?

b. Ses eğitiminde oluşturulan repertuvarda ses aralığınıza uygun Türk Halk Müziği eserleri bulmakta güçlük çekiyor musunuz? Neden?

5. Bireysel ses eğitimi ders sürecinde, Türk Halk Müziği eserlerinin kullanımının size neler kazandırdığını düşünüyorsunuz?

i. Kişisel gelişim açısından:

ii. Mesleki gelişim açısından:

6. Derste herhangi bir eşlik çalgısı ile birlikte çalıştınız mı?

EVET yanıtı verenlere:

i. Hangi eşlik çalgılarını kullandınız?

ii. Size katkısı ne oldu?

HAYIR yanıtı verenlere:

i.Eşlikli çalışamamanızın nedenleri nelerdir?

ii.Bu durumun sizi nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

7.Bireysel ses eğitimi derslerinde, Türk Halk Müziğine ayrılan süre hakkında ne düşünüyorsunuz?

8. Bireysel ses eğitimi derslerinde oluşturulan repertuvar içeriğinde Türk halk müziği eserlerinin yeterliliğine ilişkine ne düşünüyorsunuz?

9.Üniversiteye girmeden önce ses eğitimi aldınız mı?

EVET yanıtı verenlere:

i.Ne kadar süre derse devam ettiniz?

ii.Kullandığınız kaynaklar nelerdi?

iii.Derste Türk Halk Müziği seslendirdiniz mi?Sizde yarattığı etkiler nelerdir?

iv.Daha önce aldığımız eğitimin üniversitedeki bireysel ses eğitimi dersine yansımaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

HAYIR yanıtı verenlere:

i.Bu dersi daha önce almamış olmanızın olumsuz etkilerini yaşadınız mı? Nasıl?

Ek B: Uzman Görüşme Formu Soruları

1. Bireysel ses eğitimi dersini nasıl işliyorsunuz?

a. Dersin girişinde nefes egzersizleri, fiziksel egzersizler ve ses açma egzersizleri yaptırıyor musunuz?

2. Dersi ilk defa alan öğrenciler ne tür güçlüklerle karşılaşılıyorlar?

3. Şan eğitimi için hangi kaynakları kullanıyorsunuz?

a. Ses eğitimi derslerinde özellikle kullanmadığınız kaynaklar var mı? Hangileri? Neden?

b. Dersin başlangıç sürecinde kullandığınız kaynakların yabancı dil olması sizce öğrencileri nasıl etkiliyor?

4. Öğrenci ile çalıştığınız repertuvarda Türk Halk Müziği eserleri bulunmakta mıdır?

EVET yanıtı verenlere:

i. Siz mi istediniz?

ii. Tercih sebebiniz nedir?

a. Repertuvarınızda Türk Halk Müziği eserleri bulunmasının öğrenciyi nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

b. Ses eğitiminde oluşturulan repertuvarda farklı ses aralıklarına uygun Türk Halk Müziği eserleri bulmakta güçlük çekiyor musunuz? Neden?

5. Bireysel ses eğitimi derslerinde, Türk Halk Müziği eserlerinin kullanımına ilişkin ne düşünüyorsunuz?

i. Kişisel gelişim açısından:

ii. Mesleki gelişim açısından:

6. Derste herhangi bir eşlik çalgısı ile birlikte çalıştınız mı?

EVET yanıtı verenlere:

i. Hangi eşlik çalgılarını kullandınız?

ii. Ses eğitimine katkısı ne oldu?

HAYIR yanıtı verenlere:

i.Eşlikli çalışmamanızın nedenleri nelerdir?

ii.Bu durumun öğrencileri nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

7.Bireysel ses eğitimi derslerinde, Türk Halk Müziğine ayrılan süre hakkında ne düşünüyorsunuz?

8.Bireysel ses eğitimi derslerinde oluşturulan repertuar içeriğinde Türk Halk Müziği eserlerinin yeterliliğine ilişkin ne düşünüyorsunuz?

9.Üniversiteye girmeden önce ses eğitimi alan öğrencilerin, bireysel ses eğitimi dersine ilişkin yansımaları ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı	Fulya
Soyadı	ÜNLÜ
Doğum Yeri ve Tarihi	İzmir / 05.07.1993
Uyruğu	Türkiye Cumhuriyeti
İletişim Adresi ve E-mail Adresi	fulyaunlu35@gmail.com
Eğitim Bilgileri	
İlköğretim	Meliha Ve Doğan Akad, İzmir
Ortaöğretim	Necatibey İ.Ö.O- Ümran Baradan G.S.L, İzmir
Yükseköğretim (Lisans)	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü
Yükseköğretim (Yüksek Lisans)	Pamukkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bölümü
Yabancı Dil	
Yabancı Dil Adı	İngilizce
Sınav Adı	YDS
Sınavın Yapıldığı Ay ve Yıl	
Alınan Puan	